

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU
ÖĞRENCİLERİ İLE FARKLI BÖLÜMLERDEKİ
ÖĞRENCİLERİN SERBEST ZAMAN
AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Rıfat YAGMUR

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK

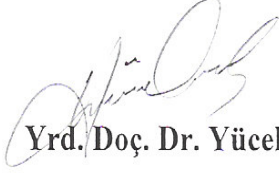
Tez No: 2006 - 12

2006-AFYON

KABUL VE ONAY

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı çerçevesinde yürütülmüş olan bu çalışma, aşağıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi : 17.02.2006

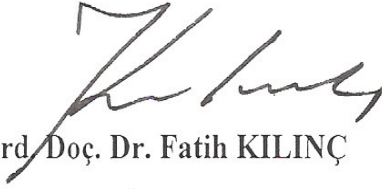
Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK

ÜYE

Doç. Dr. İsmet DOĞAN

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Fatih KILINÇ

ÜYE

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Rıfat YAĞMUR'un "Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencileri ile Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Serbest Zaman Aktivitelerinin Karşılaştırılması" başlıklı tezi **14.03.2006.** günü, saat **11.00**' de lisansüstü eğitim ve sınav yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Yüksel ARIKAN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Günümüz koşullarında, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin insan hayatına sağladığı kolaylıklar göz önünde tutulduğunda , çalışma saatlerinin giderek azaldığı, dolayısıyla bireylerin kendilerine ayıracakları serbest zamanların arttığı gözlenmektedir. Serbest zamanların doğru ve pozitif biçimlerde değerlendirilebilmesi bu alanda yapılacak eğitim çalışmaları ile mümkün olabilecektir.

Rekreasyon çalışmaları, bireylerde zihinsel performans artışı, yaratıcılık ve kültürel gelişmeler açısından önemli olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle üniversitelerde akademik olarak eğitim alan öğrencilerin , bilimsel ve sosyal hayatta başarılı olabilmeleri için , akademik alt yapıları yanı sıra , kültürel sosyal ve beceri donanımları da etken olacaktır.

Genç insanların temel ihtiyaçlarını ve mutluluklarını sağlamada, serbest zamanda bir çok alternatifler karşımıza çıkmaktadır. Bu amaçla üniversiteler, serbest zamanları programlama, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında, Rekreasyon deneyimlerinin gerçekleştirileceği merkezler olmalıdır.

Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde eğitim alan öğrencilerin, “Serbest Zaman Değerlendirme Aktiviteleri “ alanında yapılan bu araştırma, pek çok kişinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Öncelikle tezimin her aşamasında zaman ayırıp yapmış olduğu değerlendirmelerle beni yönlendiren ve bu tezi tamamlamama yardımcı olan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK' a teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmalarım sırasında İstatistiki değerlendirmelerde benden yardımını esirgemeyen, Doç. Dr. İsmet DOĞAN' a, yine bana destek olan Afyon Kocatepe Üniversitesi B.E.S.Y.O. idaresi ve öğretim elemanı arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Rıfat YAĞMUR

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Tez Jürisi ve Enstitü Müdürlüğü Onayı.....	ii
Önsöz	iii
İçindekiler.....	iv
Kısaltmalar	v
Tablolar Listesi.....	vi
ÖZET.....	viii
SUMMARY	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Beden Eğitimi ve Spor	3
1.2. Serbest Zamanın Tanımı.....	3
1.3. Rekreasyon	5
1.4. Rekreatif Etkinliklere Katılımın Özellikleri.....	8
1.5. Rekreasyon Eğitimin Kişiy Kazandırdıkları	8
1.6. Rekreasyonun Toplumsal Etkileri.....	11
1.6.1. Çalışma Başarısı ve İş Verimini Artırır.....	11
1.6.2. Toplumsal Dayanışmayı Ve Bütünleşmeyi Sağlar	12
1.6.3. Demokratik Toplumun Yaratılmasına İmkan Sağlar.....	12
1.7. Rekreasyonel Katılımı Destekleyen Sosyo-Ekonomik Etkenler	13
1.7.1. Ekonomik Verimlilik ve Çalışma Koşullarındaki Gelişmeler	14
1.7.2. Harcanabilir Gelirin Artması.....	14
1.7.3. Şehirleşme	16
1.7.4. Teknoloji.....	17
1.7.5. Kültürel Etki	18

1.8. Gençliğin (Üniversite)Serbest Zaman Etkinlikleri	18
1.8.1.Serbest Zaman Ve Serbest Zamani Değerlendirme Etkinlikleri	19
1.8.2.Serbest Zamani Değerlendirme ve Gençlik İçin Önemini	19
1.9. Ülkemiz Gençliği Serbest Zaman Etkinlikleri	20
2. GEREÇ VE YÖNTEM	22
3. BULGULAR	23
3.1.Beden Eğitimi ve Spor Bölümü ile Diğer Bölüm Öğrencilerinin Serbest zaman Değerlendirme Bulgularının Ki-Kare Analizleri	23
4. TARTIŞMA	38
5. SONUÇ	47
6. KAYNAKLAR	49

KISALTMALAR

SKS	:Sağlık,Kültür,Spor Dairesi
Tv	:Televizyon
Vb	:Ve Benzeri
S.D	:Serbest Dağılım
x²	:Ki-kare

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Dağılımları.....	23
Tablo3.2. Tüm Katılımcıların Cinsiyet Dağılımları	23
Tablo 3.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aylık Gelir Durumları.....	24
Tablo 3.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annesinin Eğitim Durumları.....	24
Tablo 3.5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumları.....	25
Tablo 3.6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Hangi Bölgede Oturduğu.....	25
Tablo 3.7. Araştırmaya katılan öğrencilerin Ailesinin niteliği	26
Tablo3.8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Serbest Zamanlarında Yaptığı Aktivitelerin Dağılımları.....	26
Tablo3.9. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Serbest Zamanlarında Yaptığı Aktivitelerini Dağılımları.....	27
Tablo 3.10. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Derslere Çalışırken Kendilerini Verimli Hissetme Durumlarının Dağılımları.....	27
Tablo 3.11. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Zihinsel Olarak Kendilerini Dinç Hissetme Dağılımları.....	28
Tablo 3.12. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Fiziksel Olarak Kendilerini Dinç Hissetme Durumları.....	28
Tablo 3.13. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşamdan Memnuniyet Düzeyleri.....	29
Tablo 3.14. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftada Girdikleri Ders Saatleri	29
Tablo 3.15. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dışı Çalışma Durumları.....	30
Tablo 3.16. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dışı Serbest Zaman Durumlarının	30
Tablo 3.17. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Verimli Kullanma Durumları.....	31

Tablo 3.18. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Değerlendirme Şekilleri.....	31
Tablo 3.19. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Yapmış Oldukları Aktivitelere Katılma Sürelerinin Dağılımları.....	32
Tablo 3.20. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Yapmış Oldukları Aktivitelere Harcamış Oldukları Ücretlerin Dağılımları.....	32
Tablo 3.21. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zamanlarını Grup veya Yalnız Olarak Değerlendirme Durumlarının Dağılımları.....	33
Tablo 3.22. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zamanlarında Spor Yapma Durumları.....	33
Tablo 3.23. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Afyon İlinde Serbest Zaman Aktivitelerine İmkan Verecek Ortamların Olduğu Konusunda Görüşleri.....	34
Tablo 3.24. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Televizyonda En Çok Seyrettikleri Programlar.....	34
Tablo 3.25. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Televizyon Seyretme Süreleri.....	35
Tablo 3.26. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Katılmak İstedikleri Serbest Zaman Aktiviteleri.....	35
Tablo 3.27. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Aktivitelerine Düzenlenmesi Durumunda Katılamama Nedenlerinin Dağılımları.....	36
Tablo 3.28. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Üniversiteyi Kazandıktan Sonra Afyonkarahisar İlinde Önceden Yapmış Oldukları Aktiviteleri Sürdürme İmkanları.....	36
Tablo 3.29. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Tatilde Yaptıkları Aktiviteler.....	37

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ İLE FARKLI BÖLÜMLERDEKİ ÖĞRENCİLERİN SERBEST ZAMAN AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Rıfat YAĞMUR

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Ocak – 2006

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Yücel OCAK

ÖZET

Bu araştırma; Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde eğitim gören, Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu öğrencileri ile diğer bölüm öğrencilerinin, serbest zamanlarında yapmış oldukları aktiviteleri belirleyip karşılaştırmayı amaçlamaktadır.

Rekreasyon çalışmalarının, bireylerde zihinsel performans artışı, yaratıcılık ve kültürel gelişmeler açısından önemli olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle üniversitelerde akademik olarak eğitim alan öğrencilerin , bilimsel ve sosyal hayatta başarılı olabilmeleri için , akademik alt yapıları yanı sıra , kültürel sosyal ve beceri donanımları da etken olabilmektedir.

Üniversiteler mesleki eğitim programlarının yanı sıra serbest zaman değerlendirme etkinlikleri doğrultusunda öğrencilerin yönelimlerini belirlemelidir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak 29 sorudan ve 3 bölümden oluşan bir anket uygulanmış, elde edilen verilerin frekans, yüzde (%) dağılımı ile ilişkilendirmelerde ; Ki-kare (x) , SSPS programında yapılmış, anlamlılık düzeyleri 0,05 olarak belirlenmiştir.

Uygulanan anket üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler kişisel, aile ve eğitim durumları ile serbest zamanlarını kapsamaktadır. Afyon Kocatepe Üniversitesinde 2004-2005 Öğretim yılında öğrenim gören 571 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinden haftada 26 saat ve üzeri ders alanların oranı %8,4 iken, bu oran diğer bölümlerde eğitim alan öğrenciler için, %37,1 olarak belirlenmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinden %22,9' u serbest zamanlarını verimli olarak kullandıklarını düşünürken, diğer bölüm öğrencilerinin %33,7 sinin bu fikre katıldıkları görülmüştür.

Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin %76,0'sı serbest zaman değerlendirme aktivitelerinde, spor ve oyun etkinliklerini tercih ederken, bu ifadeye karşılık %47,7 si öncelikli uğraşlarının müzik olduğunu belirtmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin %30,6 sı serbest zamanlarını değerlendirmek için 2 saat zaman ayırırlarken, diğer bölüm öğrencilerinin %35,6'sının 1 saat zaman ayırdıkları belirlenmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinden %51,6 sı serbest zamanlarında spor aktivitelerini tercih ederken, diğer bölüm öğrencilerinde bu oranın yalnızca %36,6 olduğu belirlenmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin yaşamlarından memnuniyet düzeylerinin, diğer bölümlerde spor aktiviteleri ile uğraşmayanlara göre, istatistiksel olarak farklılık göstermiştir ($P<0,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin, Afyon Kocatepe Üniversitesi'ni kazandıktan sonra, daha önceden yapmış oldukları aktiviteleri devam ettirmeleri konusunda, diğer bölüm öğrencilerine göre istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$).

Televizyonda en çok izledikleri programlar karşılaştırıldığında, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin, diğer bölüm öğrencilerine göre, spor programlarını izleme oranlarında , istatistiksel olarak farklılık gözlenmiştir ($P<0,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencileri ile diğer bölüm öğrencilerinin, serbest zaman aktiviteleri karşılaştırıldığında, spor etkinlikleri tercihleri konusunda, istatistiksel olarak farklılık belirlenmiştir ($P<0,05$).

Anahtar Kelimeler:

- 1-Beden Eğitimi ve Spor
- 2-Serbest zaman
- 3-Serbest Zaman Aktivitesi

SUMMARY
COMPARISON OF LEISURE TIME ACTIVITIES BETWEEN SCHOOL OF
PHYSICAL EDUCATION AND OTHER COLLEGES IN STUDENTS OF
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTY

This study aims to find and compare the activities of students in their spare times who are studying in physical education college and other colleges of Afyon Kocatepe University.

Beside professional training programs, universities should find out the attitudes of students about the activities in their spare times. Universities of course, is not the only object of the finding out of the attitudes of students. But it could be seen thorough the findings that they have some value.

In this study, a query which was consisted 29 questions and 3 divisions, was performed and, Khi-square test is performed in Social Sciences Package of Statistics (SSPS) for the correlations of the frequence and percentiles of the findings, a p value was considered significant when less than 0,05.

Query has three divisions. Those divisions are consisted of personal, family, educational data and activities in the spare times. This query was performed to the 571 students who were studying in Afyon Kocatepe University in the years of 2004-2005.

While the rate of taking lessons per week more than 26 hours was 8,4% in the students of Physical Education College, it was 37,1% in other colleges. 22,0% of the students in Physical Education College thought that they effectively managed their spare times, 33,7% of the students in other colleges thought that they effectively managed their spare times.

While 76,0% of all students preferred sport activities for managing their spare times, 47,1% of all students mentioned that their preferring activity was music. It was found that 30,6% of the students of Physical Education College spend 2 hours for managing the spare times, the 35,6% of students of other colleges spend 1 hour for managing the spare times. While the 51,6% of students of Physical Education College preferred sprout activities in their spare times, the rate was the only 36,6% for the students of other colleges.

The satisfaction level of their lives for the students of Physical Education College was significantly different when compared to the students of other colleges who did not interested in sports ($P<0,05$).

Continuing the activities before and after the university education was significantly different for the students of Physical Education College when compared to other colleges ($P<0,05$).

The rate of watching sport programmes was significantly different for the Physical Education College Students when compared with the students of other colleges for the rating of the television programme watch ($P<0,05$).

Preferring the sport activities for the students of Physical Education College were statistically significant when compared to the students of other colleges for the activities in their spare times ($P<0,05$)

Key Words :

- 1- Physical Education And Sport
- 2- Leisure Time
- 3- Recreation

1. GİRİŞ

Bireylerin fiziksel ve ruhsal doyuma ulaşma çabasında yaratılmak istenen pozitif gelişmelerin desteklenmesi önemli bir sorumluluktur. Kişinin zorunluluklarının dışında kalan sürede yapılacak planlamalarla ve ayrılacak küçük zaman dilimleriyle bunu sağlayabileceğine inandırılması ise temel bir sorun olarak görülmektedir. Alım gücündeki artışa paralel olarak tüketime yansıtan insan, ihtiyaçlarının seçiminde ve kullanımında, çoğunlukla zamanı boşa harcayabilmektedir. Oysa zaman harcarken çok büyük israflar içine girildiği her çeşit toplumlarda görülebilmektedir. Zamanın verimli kullanılmasını engelleyen kişisel, toplumsal ve ekonomik kaynaklı pek çok faktörden söz etmek mümkündür (1).

Bireysellikten toplumsallığa geçiş sürecinde, bireyin en kalabalık topluluklarla bir arada olma süreci öğrencilik dönemlerinde görülmektedir. Bunun daha mantıklı ve bilinçli tercihlerle oluştuğu dönem, gelişim dönemi olarak da düşünüldüğünde, üniversitelerdir. Üniversite eğitimi sırasında, olası aile ortamından da uzaklaşan bireyin yeni eğilimler ve yeni arkadaş grupları edinme döneminde kazandırılacak bazı alışkanlıklar onun tüm yaşam kalitesini de olumlu yönde etkileyebilecektir. Bu nedenle serbest zamanların değerlendirilmesi gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkelerde üzerinde en çok durulan ve önem verilen ortak problemlerdendir. Serbest zamanı iki tarafı keskin bir kılıca benzetmek mümkündür. Olumlu kullanılırsa kişisel ve toplumsal gelişim, olumsuz kullanılırsa bunalım, başıbozukluk gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır (2).

Bireylerin serbest zamanlarını nasıl değerlendireceğine ilişkin kararları tamamen kendilerine özgü olup, bu yöndeki motivasyonunun oluşması sonucunda belirlenir. Bireyin çevreyi algılama ve etkilenme biçimi ise bu durum üzerindeki en önemli faktörlerden biridir. Günlük yaşantımız için çalışma hayatı ve diğer etkinliklerimizin sıkıcı ve kendini tekrarlayan çabalara dönüşmesi, serbest zaman değerlendirme etkinliklerini yaşamımızın önemli bir parçası ve bir yenilenme aracı haline getirmiştir. Buna paralel olarak, kişilerin serbest zamanlarını değerlendirmelerine yönelik çok seçenekli hizmetler sunan canlı bir sektör de oluşmuştur. Ekonomik verimliliğin artması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ortaya çıkan serbest zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi, pozitif sonuçları olacak bütünsel bir çaba olmalıdır (3).

Bir başka ifade ile Serbest zaman, kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevinin dışında kalan ve kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır (4). Bu nedenle serbest zaman aslında çok önemli bir yaşam dilimini oluşturmaktadır. Bu alanda en sık kullanılan iki sözcük olan serbest zaman ve rekreasyon, bir ölçüde örtüşmekle birlikte, aynı anlama gelmemektedir. Rekreasyon, yukarıda tanımlanan serbest zaman çeşitli etkinliklerle değerlendirilmesi olarak kabul edilmektedir. Aristo, serbest zaman etkinliğini, "başka bir amaç olmadan, sadece yapmak için yapılan bir etkinliğin içinde bulunma durumu" şeklinde ifade etmektedir (5).

Bu araştırmanın yapılmasındaki temel neden , ülkemizdeki üniversite gençliğinin eğitim sürelerinde, mesleki eğitimleri yanı sıra serbest zaman değerlendirme eğitiminin de kendi yaşamlarına olumlu katkılar sağlayacağını göstermektir. Bu nedenler doğrultusunda, üniversite eğitimi alan öğrencilerin bu konu ile ilgili görüşlerini ve problemlerini tespit etmeye yöneliktir.

Hızla gelişen dünyada , insanların bu hıza ayak uydurabilmeleri için bazı donanımlara gereksinimleri oluşmaktadır. Bu gereksinimlerin bireylerin yaşamında gerçekleştireceği olumlu desteğin sağlanabilmesi için serbest zaman eğitim bilincinin verilmesi gerekmektedir.

1.1. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi etkinlikler yoluyla bireyin büyüme, gelişme ve davranış değişikliklerini düzenleyen en güçlü eğitim alanıdır. Büyük kas etkinlikleri aracılığı ile kişinin beden, ruh sağlığını geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyunu, cimnastiği, spora dönük çalışmaların tümünü içine alan geniş tabanlı bir etkinliktir.

Spor ise; beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda belirginleşmiş, yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili pedagojik ve sosyal bir etkinliktir (6,7). Sporun en önemli özelliği yarışmaya ve kazanmaya yönelik olmasıdır. Ayrıca spor; “Fiziksel hareketlerin planlı bir gelişme doğrultusunda yaşantıya dönüştürülmesi” olarak ta tanımlanmaktadır (8).

Beden eğitimi ile spor arasındaki en önemli farklılık; beden eğitimi; kişinin beden ve ruh sağlığını korumaya ve geliştirmeye yönelik bir hareket etkinliğiyken, spor ise aynı özellikleri geliştirmenin yanı sıra yarışma, üstün gelme ve rekabet etme amacını güder.

Bedensel hareketlerin anlamlı olması için, bünyesinde yarışmayı, oyunu ve dansı barındırması gerekmektedir. Uygulanan egzersiz içinde, cimnastik, dans ve oyun türü egzersiz şekillerinin bulunması gerekir (9).

1.2. Serbest Zaman Tanımı

Serbest zaman tanımını yapmadan önce zaman kavramının tanımlanmasının yararlı olacağı kanaatindeyiz. Zaman; Canlı, cansız tüm varlıkların

hayat ölçüsü olan, tasarruf edilmeyen, ödünç alınamayan, satın alınamayan sadece kullanılan ve kaybedilen, tekrarı mümkün olmayan, nesnelere uzaydaki hareketlerine göre ölçülebilen ve bölümlere ayrılabilen soyut bir kavramdır (10).

Dünyada bütün insanlara eşit olarak verilmiş tek şey zamandır (11). Zamanı iyi kullanabilmek, verimli ve etkili olmasını sağlamak, bir eğitim işi olmakla beraber, insanın çalışma hayatına, dinlenme ve eğlenmesine biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. Hayata atılan bir kimsenin başarılı olmasında onun zaman anlayışının büyük önemi vardır. Bu bilgi ve alışkanlıklar hayatın her anını verimli bir şekilde kullanmayı sağlayarak, ferdin başarısında birinci derecede rol oynayacaktır (12).

Serbest zaman teriminin İngilizce'deki karşılığı "Leisure"dir. Leisure kelimesi ise "izin verilmiş olmak" veya "serbest olmak"manasına gelen Latince "licere" kelimesinden türetilmiştir. Yine serbest zaman manasına gelen Fransızca "loisir" ve "izin" anlamındaki "liberty" kelimeleri "licere" kelimesinden türetilmiştir. Mecburiyetin olmaması ve serbest seçim ifade eden bu kelimelerin tamamı birbirleriyle ilişkilidir (13).

Klasik yaklaşım ile yapılan bir tanıma göre, serbest zaman, iş ve amaçlı yapılan bir eylem yerine, onun tam karşıtı olan sanat politik tartışmalar ve genel öğrenmeyi kapsayan meşguliyetler olarak kabul etmiştir. Aristo serbest zamanı "bir kimsenin kendi iradesi ile yaptığı aktivite içinde olmanın bir ifadesi" olarak kabul etmektedir. Atinalılar için serbest yaşamın en kıymetli yönü olarak anlam ifade etmiştir (13).

Serbest zamanın tanımlanmasında bilim adamları oldukça zorlanmaktadırlar. Bunun başlıca sebebi vardır, birincisi insanların tanımlamada hayli sübjektif kelimeler kullanması; ikincisi ise "serbest zaman" kavramının farklı kültürlerde, farklı anlamlara gelmesidir (14).Bu etkinlikler, insanların serbest zamanlarında isteyerek ve gönüllü olarak katıldıkları veya izledikleri, para kazanma

amacı taşıyan, haz verici etkinliklerdir (15). Rekreasyon, insanların mutlu, sağlıklı ve hayattan zevk alarak yaşamalarını sağlayan, modern teknolojinin ve şehirleşmenin ortaya çıkarttığı kalabalık, kirlilik ve diğer sorunların yarattığı, bedensel ve moral çöküntülerini ortadan kaldıracak önemli bir eğitim konusudur (1).

Serbest zamanlar doğru değerlendirildiğinde, insana zevkini, hevesini, yeteneğini, sorumluluk ve özgürlüğünü yaşama, zamanını doğru kullanma ve böylece kendini gerçekleştirme imkânı vermektedir. "Ülkemizde çeşitli kuşakların, serbest zamanlarını değerlendirme yönünden bir eğitimden geçmedikleri için serbest zamanlarını edilgen ve yararsız bir biçimde değerlendirdikleri bir gerçektir. Eğitim politikamızda eksikliği görülen, şimdiye kadar ciddi bir biçimde ele alınmayan ve uygulanmayan çocuk, genç, yetişkin gibi çeşitli yaş gruplarının bir gereksinimi olmakta devam eden bu konu hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkeler için bir sorun durumuna gelmiştir (16). Eğitimde zorunluluk, serbest zamanlarda ise gönüllülük ve bireysel seçim esastır. Öğretim yöntemi öğretmen-öğrenci biçiminde olmayıp , önder-birey (genç yada yetişkin) biçimindedir. Serbest zamanları değerlendirme, eğitimin tamamlayıcı bir parçasıdır (16).

1.3. Rekreasyon

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yaratılma veya yapılanma anlamına gelen, Latince recreatio kelimesinden gelmektedir (5). Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde serbest zamanları değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu tanım, bireylerin gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır (17).

Rekreasyon, kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetler olarak tanımlanmıştır (1).

Rekreasyon, bir kimsenin serbest zamanında gönüllü olarak seçtiği zevk verici aktivitelere katılma eylemi olarak görülmelidir. Ayrıca rekreasyon toplumda önemli bir ekonomik güç, hükümetin önemli bir sorumluluk alanı ve milyonlarca

kadın ve erkek için bir istihdam kaynağı olan sosyal bir kurum olarak kabul edilmelidir (13).

Gönüllü katılımın söz konusu olması ve katılımcının istek ve zevklerine seslenmesinden dolayı kişi normal işinde daha verimli olacak ve iş verimi artacaktır. Öğrencilerin rekreasyona katılımı ise dersteki başarılarının artmasını sağlayacaktır. Ders dışı etkinlikleri yürüten eğitici kollar bunun en önemli aracıdır. Profesyonel sporlar katılımcı için rekreasyon olarak kabul edilemez çünkü; yapan kişi spora hayatını sürdürebileceği iş olarak bakmaktadır. Ancak seyirci için "pasif rekreasyon" söz konusudur (13).

Günümüzde sanayileşmenin ve teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği birçok değişiklikler mevcuttur. Değişiklikler insanların yaşam biçimlerini etkilemekte ve yeni davranışlar edinilmesi gereğini ortaya koymaktadır (18). Yaşantımızda çok önemli bir yeri ve değeri olan yüksek öğretim kurumlarımızdaki öğrencilerimiz genç bir yapıya sahip olan nüfusumuzun içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte duyarlı ve dinamik yapısı ile geleceğimizin de tükenmeyen potansiyeli ve güvenidir bu nedenle öğrencilerle ilgili konular, serbest zamanları değerlendirme sorunları, tüm yüksek öğrenim kurumlarının ortak konuları ve sorunlarıdır. Bunun sonucu olarak serbest zamanları değerlendirme sorunları, her ülke ve millet için olduğu gibi ülkemizin de sosyal, kültürel, ekonomik, politik ve yönetim şekli gibi ana sistemleriyle çok yakın ilgi ve ilişkiler içindedir (19).

Serbest zamanı değerlendirmede gençliğin kendilerine göre tercihleri, beklentileri farklılaşmaktadır. Gençlik dönemi insan yaşamının önemli bir dönemi olup, kişinin sürekli ve düzenli olan gelişmesinin bir aşamasıdır (20). Kılbaş serbest zamanı değerlendirmenin yararlarını serbest zaman merdiveninde Kendimi gerçekleştirme maceracı, seçici, doyum kendini anlatma yaratıcı, ilgilerin çeşitlendirilmesi toplumsal şeklinde sınıflandırmaktadır

Serbest zamanı değerlendirme etkinliklerine katılmanın en önemli nedenleri; serbest zamanı zevk olarak yaşamak, işten daha değişik bir şey yapmak, arkadaşlarla etkileşim kurmak, yeni deneyimler elde etmek, bazı şeyleri başarma duygusunu yaşamak, yaratıcı duygu tatmak, toplumsal yarar elde etmek, zaman geçirmektir.

Ülkemizde üniversite öğrencilerinin spor yapma imkânı, üniversitelerin bu konudaki yatırımları ile doğru orantılıdır. Öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme etkinliklerinde, konuya sadece spor açısından bakacak olursak, karşılaştıkları sorunlar oldukça fazladır. Bunların başında, tesis, araç-gereç, altyapı, öğretici eleman vb. sorunlardan söz edilebilir. Öncelikle bu sorunların ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi için çeşitli teşvik edici ve özendirici organizasyonların yapılması gerekmektedir Bu tür etkinlikler gençlerin spor ortamını daha iyi tanımalarına , sevmelerine, dolayısı ile serbest zamanlarını daha yapıcı etkinliklerle değerlendirmelerini sağlayacaktır. Bu da; sağlıklı arkadaş ilişkilerini geliştirebilen, kurallara uyan, mücadele eden, karşısındakinin hakkına saygı gösteren, uyumlu, başarılı ve anlayışlı bir gençlik ve dolayısıyla geleceğin faydalı toplumunu oluşturacaktır.

Rekreasyon; mekân, amaç, fonksiyon vb. kriterler göz önünde bulundurularak çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Mekan dikkate alındığında rekreasyon, “açık ve kapalı alan rekreasyonu” olarak iki grupta incelenir. Açık alan rekreasyonu; açık alanda gerçekleştirilen serbest zaman değerlendirme etkinlikleridir. Bu etkinliklerden biri olan doğa eğitimi, rekreasyon faaliyetlerine katılımı kolaylaştıran bir alan olarak özellikle günümüzde önem kazanmıştır. Kapalı alan rekreasyonları ise spor salonları,sergi ve tiyatro salonlarında gerçekleştirilen etkinlikler olarak ifade edilir.

1.4. Rekreatif Etkinliklere Katılımın Özellikleri

* Esnektir. Sayısız durumlarda bulunabilir. Bireysel, grupsal, örgütlü, örgütsüz v.s.

* Evrensel olarak uygulanır ve aranır.

* Kişiyeye göre bir değeri vardır. Kendisi için bir amaçtır. Ciddi ve amaçlıdır.

* Serbest zaman değerlendirme, genellikle bir çeşit faaliyeti gerektirir. Faaliyet fiziksel zihinsel veya duygusal olabilir. Faaliyetlerin kimileri dıştan görülebilir. Örneğin golf oynayan, dağa tırmanan, yüzen kişide olduğu gibi, fakat konser dinleyen, kitap okuyan, kuşları ve doğayı seyreden bir kişinin faaliyetini görmek zordur.

* Serbest zaman değerlendirme tek bir biçimde değildir. İnsanların serbest zamanlarında hoşlanarak yaptıkları faaliyetler sonsuzdur. Seçilen faaliyetler çok çeşitlidir.

* Serbest zaman faaliyetlerini dürtüler belirler. İnsanların seçtikleri faaliyetler dürtülerine bağlıdır. Kişisel doyuma ulaşmak için iç dürtüler tarafından teşvik edilir.

* Serbest zaman değerlendirme, ikincil ürünlere sahiptir. Yani herhangi bir faaliyete katılana, entelektüel, fiziksel, toplumsal gelişme, sağlıklılık, iyi vatandaşlık v.s. gibi kişilik özellikleri kazandırır.

* Tamamen özgür zaman içinde başvuru olan bir faaliyettir. Kişiyeye yararlı faaliyetler olmalıdır.

* Kişi bu gibi faaliyetlere kendi arzuladığı için katılır. Bunu kendisi seçer. Başkalarının zorlaması söz konusu değildir. Gönüllülük esastır.

1.5. Rekreasyon Eğitiminin Kişiyeye Kazandırdıkları

- İnsanların dinlenme ve eğlenme gereksinimleri serbest zaman değerlendirmesiyle karşılanarak onların hayata bağları güçlendirilir ve mutlu olurlar.

- Kendini ifade etme gereksinimi; Kişide sağlıklı bir kişilik geliştirmiş olur. Toplumda temel amaçlardan biri sağlıklı kişiliktir.
- Keşfetme ihtiyacına cevap verir. Yeni bir roman yazmak, resim yapmak gibi
- Macera ve yeni tecrübeler edinme
- Arkadaşlık gereksinimi; İnsanlarla birlikte olmak, arkadaşlık kurma, toplumsal ilişkiler ve işbirliği yapmaya yönelik gereksinimlerini karşılar. Özellikle takım oyunları birlik ruhunu geliştirir.
- Fizikse Sağlamlık; Serbest zaman etkinlikleri çocuğa motor gelişimi ve daha iyi koordinasyon için fırsat sağlar. Bütün vücudunu tam olarak kullanır. Paten, yüzme, kayak, atletizm gibi sportif etkinlikler kişiye fiziksel enerjisini dışarıya çıkartan doyum sağlayıcı neşe ve sağlıklı olma duygusunu veren etkinlikler arasındadır. Çeşitli danslar, koordinasyon, denge ve vücudun denetimini sağlayan etkinliklerdir.
- Zihinsel Güçleri Kullanma; Forum, münazara, tartışma grupları, satranç, doğa incelemeleri, yazı yazmak, beste yapmak, şarkı söylemek, briç oynamak teknikle beraber aynı zamanda bir de zekâ işidir.
- Hizmet Duygusu; Grup liderinin grubun gelişmesi karşısında hizmetten doğan duygu yoluyla mutlu olur. Bir bahçıvanın yetiştirdiği çiçeklerin onu mutlu etmesi bunun gibi bir şeydir.
- Dinlenme; heyecanlı ve sıkıntılı, güçlüklerle geçmiş bir günün sonunda hoşla giden bir rekreatif faaliyet (TV izlemek, kitap okumak, sinema, tiyatro, spor yapmak v.b.) kişiyi dinlendirir. Dinlenme fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönde olabilir.
- Güzellikten Hoşlanma; Rekreatif etkinlikler ve doğru bir rekreasyon eğitimi kişinin güzelliklerden hoşlanmayı öğrenmesini sağlar. Manzaranın güzelliği, bahçeler, el sanatları, şiir, güzel bir mimari eserden etkilenme gibi...

Rekreasyon eğitiminin en önemli amacı olumlu faaliyetlere yöneltmesi olmalıdır. En kötü ihtimalle rekreasyon eğitimi olumsuz etkinliklerden uzak tutar. Toplumda suç oranları ve sapkınlıklar düşer, kişiler enerjilerini olumlu etkinliklere yöneltirler.

"Okul, düşünülerek ve sistemli bir şekilde, okumada kullanılan bazı sembollerin takdimi suretiyle belirli bir zamanda belirli bir yerdeki toplantılara devam eden bir grubu, cehalet durumundan, zekâ, maneviyat, teknik bilgi ve beceriler bakımından aydınlatılmış hale getirmeye teşebbüs eden teşekküle denmektedir." (21).

Okulun değişen fonksiyon süreci içinde, rekreasyon eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Toplumun gelişmesine ve isteklerine paralel, okulun üstlendiği fonksiyonlarda değişimler yaşanmaktadır. Günümüzde rekreasyona olan ilgi, onun eğitim potansiyelinde; fiziki ve ruhsal sağlığa, becerilere, sosyal ve toplumsal niteliklere, ayrıca çalışma verimine olan olumlu katkısının gücünde toplanmaktadır. Bu güç, okulların rekreasyon eğitimine ağırlıklı olarak yönelmeleri gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Okullar, öğrencilere bunu, serbest zamanı olumlu ve etkin bir biçimde kullanabilmek ve rekreatif etkinliklerin, genel eğitimi desteklemesi ve bu amaçla kullanılması şeklinde vermek durumundadırlar (1).

Okullarda, rekreasyon alışkanlıkları edinip, yaşam boyu uygulayabilecek beceriler ve etkinlikleri öğrenebilecek zaman ve sistem bulunmaktadır. Bir öğrenci, okulda resim öğretmeninden resim sevgisini, edebiyat öğretmeninden sahne, tartışma, konferanslar gibi toplumda ifade etme ve konuşma sanatını öğrenmeyi, müzik öğretmeninden müzik dinlemeyi, bir çalgı aleti çalmayı veya şarkı söylemeyi öğrenmesi, coğrafya öğretmeninden ülkesini ve dünyayı gezip göreceği tatil yapabilecek yerleri daha iyi öğrenmesi, diğer öğretmenleriyle de ders dışında ilgi uyandırabilecek laboratuvar deneyleri, güzel yazı, grafik, koleksiyonculuk gibi bir çok uğraşıya yönelmesi mümkündür. Ayrıca beden eğitimi öğretmeni, kapalı veya açık alanlarda birçok sportif etkinliğin tanıtıcısı, sevdircisi ve uygulatıcısı olacaktır (1).

1.6. Rekreasyonun Toplumsal Etkileri

Rekreasyon çağımızda güncel yaşam dinamiklerimizin başında gelmektedir. Bu etki alanı toplumun her kesimini bir şekilde olumlu olarak etkilemektedir. Bu nedenle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde rekreasyonun toplumsal önemi konulu programlar üzerinde yoğun çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

1.6.1 Çalışma Başarısı ve İş Verimini Arttırır

Rekreasyon, uygun faaliyet seçimi yapmak, organize bir programa katılmak şartıyla iyi bir lider önderliğindeki kişinin iş verimini arttırmakta yâda başarısına olumlu katkı sağlamaktadır (22, 23, 24,). Çalışma sahasında verim, kişinin tatminsizliğine, isteksizliğine, kuvvetten düşme hissine ve bütün bunların sonucu ortaya çıkan, can sıkıntısına bağlı olarak etkilenmektedir. İşte rekreasyon faaliyetleri, kişiye bu eksik olan uyarıların verilmesiyle özellikle can sıkıntısının azalmasını sağlamaktadır. Böylece de, verimi yükseltmektedir.

Serbest zaman faaliyetlerinin yapılabilmesi, o ülkenin sosyal ve ekonomik gelişme seviyesi ile ilgilidir. Teknoloji üretebilen ve devamlı yenileyebilen ülkeler, serbest zaman faaliyetlerine imkân verecek ortamı yaratarak sporun gelişmesini katkıda bulmaktadırlar. Emekten tasarruf eden daha çok sermaye yoğun tekniklerin kullanılması, çalışanları işsiz bırakmakta; fakat hizmet-içi ve hizmet-öncesi eğitimi ön plana çıkartarak emeğin kalitesinin yükselmesini sağlamaktadır (25).

Finney , Ağır iş yapan işçilerin, kendi ruh hallerine uygun ve zevkle yapabilecekleri bir rekreatif faaliyette, örneğin; yine beden gücüyle yapılan sportif bir oyunda dinlenebildikleri, moral güçlerini yükseltebildikleri, dolayısıyla verimlerini arttırabildikleri bilinmektedir (22).

1.6.2 . Toplumsal Dayanışmayı ve Bütünleşmeyi Sağlar

Aynı konu üzerinde yapılan bir rekreatif faaliyet içinde toplumun her kesitinden insanlar bir arada bulunabilmektedir. Bugünkü toplumlarda değişik birçok faktör insanları birbirinden ayırmaktadır. Irk, milliyet, din mezhep, sosyal konum, eğitim, kültür ve ekonomik farklılıklar bu ayırım gruplarını oluşturmaktadır. Bu gruplar arasındaki çeşitli şiddet derecelerinde olan sürekli bir çatışma, toplumların rahatsız kaynaklarından birisidir. Rekreasyon faaliyetleri, gruplar arasındaki bu çatışmanın azaltılmasında önemli rol oynamaktadır. Rekreatif etkinliklerde sosyal, ekonomik veya eğitim farklılıkları ortadan kalkar ya da önemsizleşir. Her kesimden insan ortak zevkleri doğrultusundaki aktivitelerde bir araya gelirler ve ortak uğraşılarda bulunurlar. Faaliyetler herkesimden olan bu insanların birbirini tanımlarına dostluklar kurmalarına ortak amaçlar etrafında çalışmalarına imkân hazırlar.

Bu durum toplum hayatının niteliğini geliştirmekte, toplumun normal değerlerini yükseltmektedir (26).

1.6.3. Demokratik Toplumun Yaratılmasına İmkan Sağlar

İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemli rol oynar. İyi bir yurttaş olabilmenin öğretilmesinin temelinde insanların sosyal ortamda toplumun kurallarına uymaları, davranışlarını kontrol etmeleri gibi hususlar bulunmaktadır. Bu özellikler bir voleybol veya futbol antrenmanında yâda maçında, sporcuların eksiksiz uymak zorunda oldukları kurallara veya davranışlara benzemektedir (26). Bu benzerlikten dolayı kişinin rekreatif faaliyetlerle kazanacağı belli kurallar içinde yaşamak, bu kurallara uymakta veya uygulamakta zorluk çekmemek, başkalarının haklarına saygılı olmak, böylece medeni bir toplumun oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Bu noktadan hareketle, rekreasyon aktivitelerine katılan bir insanın, rutin hayatın terk

edilmesi anlamına gelen kaçış ve beklentileri ifade eden yöneliş anlayışı paralelindeki şu temel motifler üzerinde gruplaştırabilen, ihtiyaçlara cevap aradığını söyleyebiliriz (27). Fiziksel gücün yenilenmesi, bedeni sağlığın kazanılması anlamında fiziksel motifler Rutin hayattan uzaklaşma, oyalanma, doğaya yönelme, değişiklik ve macera arzusu anlamında psikolojik motifler. Diğer insanlarla tanışma, eğlenme, sosyalleşme anlamında toplumsal motifler. Yabancı insanlara, toplumlara, onların geleneklerine, dillerine ve sanata duyulan ilgi anlamına kültürel motifler. Başka bir grupta ise; rekreatif etkinliklere katılımı etkileyen temel faktörleri şöyle sıralayabiliriz:

1.7. Rekreatif Katılımı Destekleyen Sosyo-Ekonomik Etkenler

Serbest zaman olgusunun tam gelişmediği, sadece serbest zaman etkinliği olarak dinsel kökenli tatiller, bayramlar, nikah, düğün gibi törenler ve tarımsal toplumların tümüne özgü mevsimlik nitelikteki ürün ekimi ve toplanması kutlamalarının yapıldığı antik çağ , arkasından ortaçağ yada endüstri öncesi çağ ve ardından endüstri çağına doğru ilerleyen zaman içinde, çiftçi insandan kentli insana geçişle iş ve işçilik olayının ortaya çıkması sonucu oluşan serbest zaman talebi aynı zamanda, rekreatif etkinlikleri olarak karşılanması zorunlu ihtiyaç grupları arasında da girmektedir (27,28). Bu anlayışla, toplum içinde çeşitli gruplarda örgütlenmiş şekilde bulunan insanların, rekreatif etkinliklere katılma eğilimleri ve arzularında sürekli bir artış meydana geldiği gözlenmiştir. Özellikle, rekreatif etkinliğin önemli etkinlik alanlarını oluşturan turizm ve sporda, Dünyada ve Türkiye’de hızlı bir artış kaydedilmektedir. İnsanların, rekreatif etkinliklerine katılımlarındaki bu hızlı artışın nedenlerini bir takım sosyal ve ekonomik faktörlerin teşvik edici, zaman zaman da engelleyici özelliklerinde görmek mümkündür. Burada, rekreatif olayı teşvik eden ve destekleyen çeşitli temel faktörler üzerinde durulmaktadır

1.7.1 Ekonomik Verimlilik ve Çalışma Koşullarındaki Gelişmeler

Sanayi ve teknolojik devrimler sonucu ortaya çıkan sermaye ve bilimsel gelişmeler, üretimde mekanizasyonu getirmiş ve büyük bir verimlilik ortaya çıkmıştır.

Geleneksel üretim şekillerinin değişmesi ve verimliliğin sürekli geliştirilmesi ve artırılması çabaları çalışma koşullarının iyileşmesi, serbest zamanların artması ve gelirlerin yükselmesine neden olmuştur. Çalışma saatlerindeki ağır, ancak sürekli olan bir azalış, tatil sürelerinin uzatılması, ücretli izinlerin artması ve emekliliğin kolaylaştırılması, ekonomik verimlilikteki artışa paralel olarak ve çalışma koşullarındaki gelişmeler çerçevesinde, çalışanlara özgürce kullanabilecekleri geniş bir serbest zaman imkânı sunmaktadır.

Elbette bu imkânlardan, çok fazla çalışıp yüksek ücretler kazanan yöneticiler ile ikinci veya üçüncü bir işte çalışmak zorunda olan insanlar yararlanamamakta ya da pek az yararlanabilmektedir. Çalışana çeşitli rekreatif etkinliklerde bulunabilme imkânı veren serbest zamanın süresel olarak artması yanında, rekreatif hareketliliği geliştirecek, çalışanın dinlenme ve serbest zamanlarını uygun etkinliklerle doldurma zorunluluğu duyması gibi bir faktörden de söz edilebilir (26).

1.7.2. Harcanabilir Gelirin Artması

Gelir seviyesinin yüksek olduğu toplumlarda rekreatif etkinliklerin daha yoğun ve yaygın bir şekilde yapılmasına ve gelişmesine tanık olmaktadır. Ekonomik ve sosyal bakımdan gelişmiş, gelir seviyesi yüksek toplumlarda rekreatif etkinlikler, çeşitlilik ve yaygınlık bakımından ileri bir düzeyde bulunmaktadır. Örneğin; önemli bir rekreasyonel etkinlik çeşidi olan sporun, topluma yaygınlaşması gelişmiş ülkelerde daha fazla görülmektedir. Devletlerin zenginliği de, bütçelerinden rekreatif etkinliklere veya alt-üst yapılarına ayırdıkları paralar nispetinde etkili olmaktadır.

Örneğin; Almanya spor harcamalarına genel bütçenin % 3,8'ini, Belçika % 5.01'ini ayırırken, İrlanda % 0.23, Portekiz % 0,2 ve Türkiye % 0,1'inin ayırmaktadır (30). Çoğu zaman, tek başına serbest zaman artışı bir şey ifade etmemektedir. Rekreatif yaşamı teşvik edecek ayrılabilir bir gelirin bulunması, insanların rekreatif katılımları için önem taşımaktadır. Nitekim insanların genellikle gelir artışını, serbest zamanlara tercih ettikleri bilinen bir durumdur. Gelirlerin artması ise; rekreatif yaşamı olumlu etkilemesi anlamına gelmektedir (31).

Mahalli idareler yâda benzer kuruluşların serbest zamanları değerlendirmekle ilgili servisleri , toplumun tamamına yani harcanabilir bir geliri olanlarla, az geliri olanlar veya iş sahibi ailelerle işsiz olan ailelere ve benzer kesimlere de hizmet götürmek durumundadırlar. İşsiz olanların gelirleri bulunmadığı gibi, çalışma olmayan bir durumdan zevk alabilmeleri ve böyle bir durum içinde rekreatif faaliyetlerinin nominal bir fiyatla sunulmadığı ve onların iştiraklerine imkan vermeyecek bir durumda bulunması bu tür faaliyetlere katılmamakta oldukları (burada talep azalmasına rağmen ihtiyaç yükselmektedir) bir durum söz konusu olmaktadır.

Ayrıca bazı durumlarda toplam gelirin yüksek olması harcanabilir gelirin de yüksek olacağı sonucunu ortaya çıkartmamaktadır. Gerekli ihtiyaçlar, büyük gelir sahibi kişinin nakit parasını gayrimenkul veya zorunlu seyahat için yapılan ödemeler bakımından elinden alabilmektedir (26). Gelir düzeyleri ile rekreatif katılım arasındaki sıkı ilişki, gelir farklılıklarının, rekreatif türlerini de yakından etkilemesi şeklinde detaylı bir görünüm de sergilemektedir. Buna göre; gelir düzeyi düşük olanlar daha çok, fazla harcama gerektirmeyen, daha pasif etkinlikler ile iç turizmi tercih etmektedirler. Gelir düzeyi yüksek olanlar ise, pahalı türdeki rekreatif etkinlikler ile dış turizmi veya sık seyahati tercih etmektedirler (31).

1.7.3. Şehirleşme

Şehirler, toplumsal ilişkileri, günlük yaşamları, çalışma koşulları ve yoğunlukları teknolojik imkânlar ve nüfus bakımından kırsal bölgelere göre büyük farklılıklar gösterir. Şehirlerde ilişkiler yüzeysel, soyut ve daha çok formeldir. İnsanlar birbirlerini genellikle tanımazlar. Tanışan insanların birçoğu arasındaki ilişki ise, çalışma veya kulüp, dernek gibi kurum üyelikleri çerçevesinde gelişir. Toplumsal ilişkiler yönünden bölünmüşlük vardır. Görünüşte birçok kimseyle ilişki kurulur ancak, bu ilişkilerin birçoğu soyuttur. Dolayısıyla, kent insanı yaşantısında çoğunlukla yalnızdır.

Kent yaşantısı insanı, doğadan ve doğal ortamlardan da uzaklaştırmıştır. Teknolojik kullanım araçları ile yoğun çalışma ortamları, sıkıcı iş disiplini, katı kurallar, hareketsizlik ve tek düzelik yani monotonluğu yaşamaktadır. Kentin görüntüsü, yoruculuğu ve kirliliği insanı bunalmaktadır. Kent yaşamının bütün bu özellikleri, insanları kent içindeki açık veya kapalı mekânlarda yapılan rekreatif etkinliklere ya da doğrudan kent dışındaki doğal ortamlara sürüklemektedir. Tatillerde veya hafta sonlarında kent merkezlerinin etraflarındaki doğal mekânlarda veya piknik alanlarındaki insan kalabalıkları sıkça görülen manzaralardır (26).

Kentleşmenin farklı toplumsal ilişkileri çalışma koşulları, kalabalığı ve gürültüsü gibi özellikleri sonucu, rekreatif etkinliklere yönelen insan, bir rekreasyonel canlılık yaratmaktadır. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, kentleşme olgusunun ortaya çıkarttığı, fazla sayıdaki konut ihtiyacı, rekreatif alanların daralması, yok olması sonucunu da doğurmaktadır. Kırsal kesimden, kentlere yoğun olarak akış sürecinin devam etmesi, sorunu daha da arttırmaktadır. Bu durum, rekreasyonel kullanım açısından bir sorun oluştururken, diğer yandan yeterli önlemler alınmadığı için gecekondulaşma gibi önemli bir sorunu da yaratmaktadır (32).

Kırsal kesimden şehre göç eden insanlar kırsal bölgelerin kolay elde edilebilen doğal çevrenin rekreatif imkanlarından mahrum kalabilmektedirler. Kentlerin sağlıklı ortamlarında sürdürülmeye çalışılan yaşam, özellikle çocuklar ve gençleri psikolojik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya bırakmıştır. Bunun giderilmesi için parklar, spor tesisleri, oyun alanları ve hizmetlerinin rekreasyon etkinlikleri olarak düzenlenmesi bu imkanların sunulması yollarına gidilmektedir.

Günümüzde gelişmiş ülkelerde, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sanayileşme, refah düzeyinin artması ve yoğun şehirleşme gibi nedenlerle, şehirlerden yazlık veya kışlık sayfiyelere doğru bir kaçışın başlamış olduğu görülmektedir. Bu bölgeler, geniş rekreatif imkânlarla donatılmış olarak önemli bir rekreasyonel hareketlilik sağlamaktadır. Özellikle, büyük şehirlerdeki fonksiyonunu yitirmeye başlamış ve kirlilik yaratan sanayi tesisleri halkın tepkisine neden olmaktadır. Bu tesisler, yoğunlukla boşaltılıp restore edilmek suretiyle rekreasyon etkinlikleri için kullanıma açılmaktadır.

Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerde ise, hala yoğun bir kentleşme olgusu yaşanmaktadır. Yeterli eğitimi olmayan güçsüz kitlelerin kentlere göçleri kuşkusuz pek çok sorunu da beraberinde taşımaktadır. Bu durumun çözümünde merkezi idarelerle beraber, özellikle mahalli idarelerin geniş rekreasyon imkanlarının ortaya konulması ile kısmen rahatlatılacağı söylenebilir (2).

1.7.4 Teknoloji

Modern teknolojinin ortaya çıkardığı mekanizasyon ve sonrasındaki otomasyon, bir taraftan çalışanların serbest zamanlarını arttırırken, diğer taraftan yarattığı yeni ürünlerle günlük hayatın zorunlu işlevi için gerekli süreleri de kısaltmıştır. Çamaşır, bulaşık makineleri, mikrodalga fırınlar, dondurulmuş hazır gıdalar bunlara sadece birkaç örnektir. Modern teknoloji, bu ürünlerin yanında rekreasyon sektörü içinde, rekreasyon etkinliklerini cazipleştirecek, çeşitlendirecek

ve daha fazla amaçlı kullanımları arttırabilecek çeşitli ürünler yaratmıştır. Gelişmiş oyun ve spor ekipmanları, yapay çim, buz, kar, dalga yapma aletleri, film, video gibi görsel, işitsel alanlardaki elektronik ve lazer sistemlerindeki yenilikler, ayrıca önemli bir teknoloji ürünü olan otomobil, rekreasyon etkinlikleri için bir çok yeni imkanlar ortaya koymuştur. Dünyanın pek çok yerinde rekreasyon sektörü, ürettiği mal ve hizmetlerle önemli bir sanayi kolu görünümündedir.

1.7.5 Kültürel Etki

Milli nitelik taşıyan birçok spor dalı, gösteri ve plastik sanatlar, edebiyat, müzik ve diğer kültürel nitelik taşıyan ve her biri çok sayıda insanın beğenisine hitap eden, bu rekreatif etkinlik çeşitlerine duyulan yakın ilgili, rekreatif hareketliliği teşvik eden bir unsur olarak görülebilir. Bir ülkede milli kültür ve folklor ne kadar zengin ise, o ülkedeki rekreatif etkinlik çeşitlerinin de o kadar zengin ve çok çeşitli olacağı söylenebilir (2).

Önemli bir tarihsel geçmişe ve zengin bir kültüre sahip Türkiye'de insanların birçoğunun serbest zamanlarında beğenerek uğraşabilecekleri çok sayıda rekreatif etkinlik çeşidi bulunmaktadır. Kendine özgü birçok çeşidiyle müzik, tiyatro gibi sanat dalları yanında, sportif özellikler taşıyan fiziksel etkinlikler bulunmaktadır. Sportif etkinliklere örnek olarak, cirit, yağlı, karakucak, şalvar, pırpıt ve aba güreşleri, gökbörü, beyge, çöğen (çevgan), binicilik, atıcılık, okçuluk, avcılık gibi birçok branş örnek gösterilebilir. Bütün bu etkinliklerin temelinde, kendi toplumunun kültürel değerlerinden oluşan özellikleri görmek mümkündür (33).

1.8. Gençliğin (Üniversite) Serbest Zaman Etkinlikleri

Gençliğin bütün yönlerini kapsayan, herkes tarafından kabul edilebilir bir tanımını vermek oldukça güçtür. Gençlik kavramı, değişik toplumlarda ve dönemlerde farklı biçimlerde ele alınmıştır. Hatta aynı toplumun çeşitli kesimlerinde de farklı yaklaşımlar gözlenmektedir (34). Tanımların bazıları, gençliği demografik

açından, yani yaş kıstasında ele almakta, diğerleri ise gençlik çağının özelliklerine göre açıklamaktadır. Unesco, tanımlarından birinde gençliği "15–25 yaş arasındakilerden meydana gelen bir yaş grubudur" biçiminde tanımlamaktadır (35).

1.8.1 Serbest Zaman ve Serbest Zamanı Değerlendirme Kavramları

Serbest zaman teknolojik gelişme ve endüstrileşme sonucu ortaya çıkan bir kavramdır. Endüstriyel gelişme ile beraber çalışma saatlerinin belirlenmesi, bu saatler dışında kalan "serbest zamanın" evrensel bir insan hakkı olarak kabullenilmesini sağlamıştır.

Genel olarak ele alındığında serbest zaman, günlük yaşantı içinde çalışma, uyuma ve temel ihtiyaçlar karşılandıktan sonra geriye kalan zamandır (36).

Uluslar Arası Serbest zamanları İnceleme Grubuna göre "serbest zaman etkinliği, kişinin mesleki, ailesel, toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra özgür iradesiyle girişebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşlardır" (16).

1.8.2 Serbest Zaman Değerlendirme ve Gençlik İçin Önemi

Serbest zaman, vakit öldürme aracı olmamalıdır. Serbest zamanın yapıcı bir biçimde değerlendirilmesinin bireysel ve toplumsal açıdan çeşitli yararları vardır. Serbest zamanı değerlendirme etkinlikleri ister birey, ister grup için olsun yapıcı, istendik davranışları geliştirici olmalı, zamanı gelişigüzel harcama değil, gerektirdiği gibi kullanma olarak anlaşılmalıdır (36). Serbest zamanın biçimi, süresi ve serbest zaman ihtiyacının giderilmesi ülkenin iklim, coğrafi konum ve kültürüne göre değişik özellik gösterir (37).

Gençlerin serbest zamanlarının iyi bir biçimde değerlendirilmesi; gencin ruh sağlığının dengeli olması, sağlıklı bir kişilik geliştirmesi, olumlu toplumsal ilişkiler kurabilmesi, duygusal canlılık ve enerji kazanması bakımından önemli bir

konudur (38). Değerlendirmeden geçen serbest zaman gençte sıkıntı yaratacak, bu sıkıntı ise onun ruh sağlığının en büyük düşmanı olacaktır.

Gençler arasında olumsuz gruplaşmalar, uyuşturucu madde alışkanlıkları, suç eğilimleri ve teşebbüsleri genellikle serbest zamanın iyi bir biçimde değerlendirilmemesi sonucu meydana gelmektedir. Serbest zamanın gençler tarafından yapıcı bir biçimde değerlendirilmesi, kalkınmanın yaratıcı ve itici gücü olabilir.

Serbest zamanı değerlendirme aracı ile üretime katkı sağlanabilir (39). Ancak yapılan etkinlikler, gencin o anda serbest zaman içinde olduğu gerçeğini zedelemeyecek tarzda dinlenmesini sağlayabilmelidir. Katı bir biçimde planlanmış serbest zaman, özgür zaman olmaktan çıkar. Buna karşılık çok plansız olursa yapıcı olmaz. Bu iki zıt davranışın ortasını bulabilmek, serbest zamanları yararlı bir biçimde değerlendirmek anlamına gelir (39).

1.9. Ülkemiz Gençliği Ve Serbest Zaman Etkinlikleri

Beşinci beş yıllık planda, "gençlerin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmesini sağlamak amacıyla okul içi eğitim ve öğretime ek olarak, okul dışında fikir, kültür, sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin teşvik edilmesi" (35). Öngörülmektedir.

Aynı planda gençlerin katılma, gelişme ve hoşgörü ilkeleri çerçevesinde toplum hayatı ile bütünleştirilmesi amaçlanmaktadır. Gençliğin serbest zaman etkinlikleri ve sorunları olarak da; Kalkınma yolundaki bir ülkede yaşayan gençlerin zamanını boşuna harcaması veya gerektiği gibi değerlendirmemesi, büyük bir gücün kaybı demektir. Serbest zamanlarında çeşitli doyumlar sağlayarak mutlu olan genç, sağlıklı bir kişilik geliştirebilir. Ayrıca kalkınmaya katkıda bulunabilir. Serbest zaman etkinliklerinin planlanmasında amaç, kişiliğin gelişmesi ve toplumun yarar sağlaması olmalıdır (39).

Genel olarak bakıldığında 12–24 yaş gençliğinin serbest zamanları değerlendirme konusunda ihtiyaç ve sorunları aynı gibi görünmektedir. Ancak, serbest zamanda gerçekleştirilecek planlı veya plansız etkinliklerin ortaya konmasında, gencin yaşadığı kültür rol oynar (41). Temelde ihtiyaçlar aynı olmakla beraber bunların ortaya konması veya hangi ihtiyaçların daha çok önem kazandığı, gencin halen yaşadığı yer, öğrenci olup olmaması, ailesinin sosyo-ekonomik düzeyi gibi özelliklere bağlıdır (36).

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın çalışma evrenini 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu ve farklı bölümlerde ki üniversite öğrencileri oluşturmaktadır

Araştırmanın örnekleme; Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okuluda öğrenim gören 131, ve diğer fakülte ve yüksekokullarda öğrenim gören 440 öğrenciden oluşmuştur.

Toplam 571 Üniversite öğrencisi araştırmaya gönüllü olarak katılmış ve öğrenciler rastgele seçilmiştir. Anket ön test olarak önce, 40 farklı öğrenciye uygulanmış ve bu sonuçlar doğrultusunda geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış, elde edilen sonuçlar doğrultusunda ankete son şekli verilmiştir. Anketin alfa değeri (α) % 77' dir.

Çalışmanın örneklem büyüklüğünü saptamak için
$$n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1)+t^2pq}$$
 bu formül uygulanmıştır. Evrenin büyüklüğü (N=19.000) öğrencidir. Örneklem ise % 4'lük hata oranı ile 571 öğrencide uygulanmıştır(50).

Bu çalışmada örneklem büyüklüğünü saptamak için n= Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencileri ile diğer bölümlerdeki öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirmelerine ilişkin farklı tutumları ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik anket formu üç bölümden oluşmaktadır ve likert anket uygulanmıştır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde öğrencilerin sosyal nitelikleri ve aile yapıları, gelir durumları, yetişmiş oldukları yer, üçüncü bölüm ise öğrencilerin serbest zamanlarına ilişkin bilgilerden oluşmuştur.

Anketlerin değerlendirilmesi SPSS 11,5 paket programında frekans, yüzde (%) dağılımı ile ilişkilendirmelerde k-kare (χ^2) analizleri yapılmış, anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR

3.1 Beden Eğitimi ve Spor Bölümü İle Diğer Bölüm Öğrencilerinin Serbest Zaman Değerlendirme Bulgularının Ki-Kare Analizleri

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Dağılımları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
16-18	n	4	75
	%	3,1	17
19-21	n	54	246
	%	41,2	55,9
22 ve ÜZERİ	n	73	119
	%	55,7	27,1
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan BESYO öğrencilerinin % 3,1’i 16-18 yaş , % 41,2’si 19-21 ve % 55,7’si 22 yaş ve üzeri, diğer bölüm öğrencilerinin % 17’si 16-18 yaş , % 55,9’u 19-21 ve % 27,1’i 22 yaş ve üzerinde görülmektedir. Bu farklılık ise 0,05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 3.2. Tüm Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

	BESYO		DİĞER BÖLÜMLER	
	Sayı	Yüzdeler	Sayı	Yüzdeler
BAY	9	60,3	48	56,3
BAYAN	2	39,7	92	43,7
TOPLAM	31	100	40	100

Tablo 3.2.’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan BESYO öğrencilerinin %79 ‘u erkek 52’sininde bayan olmak üzere toplam 131 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Diğer Bölüm öğrencilerinin ise, 248’i erkek 192’de bayan olmak üzere toplam 440 öğrenci araştırmaya katılmıştır.

Tablo 3.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aylık Gelir Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
150-300 YTL	n	88	277
	%	67,7	62,8
300-500 YTL	n	30	120
	%	23,1	27,2
500-700 YTL	n	9	33
	%	6,9	7,5
700YTL ve üzeri	n	3	11
	%	2,3	2,5
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

 χ^2 :0,793

SD: 3

Araştırmaya katılan öğrenci gruplarının aylık gelir düzeylerine ve ki-kare analizine göre bakıldığında gelir düzeyleri arttıkça, diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin %'lik oranlarının da arttığı görülmektedir. BESYO'lar da öğrenim gören öğrencilerin ise genel bazda gelir düzeylerinin düşük olması, istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığı ortaya çıkartmaktadır (**P<0,05**).

Tablo 3.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annesinin Eğitim Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
İLKOKUL	n	82	233
	%	62,6	53
ORTAOKUL	n	20	70
	%	15,2	15,9
LİSE	n	19	91
	%	14,5	20
ÜNİVERSİTE	n	9	37
	%	6,9	8,4
YÜKSEK LİSANS	n	1	5
	%	0,8	1,1
DOKTORA	n	0	4
	%	0	0,9
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05

 χ^2 :5,348

SD:5

Tablo 3.4 de, araştırmaya katılan öğrenci gruplarının annelerin eğitim durumlarına bakıldığında istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır (**P>0,05**).

Tablo 3.7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailesinin Niteliği

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
GENİŞ	n	20	64
	%	15,3	14,6
ÇEKİRDEK	n	106	354
	%	81	80,5
PARÇALANMIŞ	n	4	22
	%	3,1	5
CEVAPSIZ	n	1	0
	%	0,8	0
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05 $x^2 :4,237$

SD:3

Tablo 3.7’de öğrencilerin ailelerinin niteliğine bakıldığında istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir (**P>0,05**).

Tablo 3.8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Serbest Zamanlarında Yaptığı Aktiviteler

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
SPOR	n	6	16
	%	4,6	3,7
KİTAP OKUMA	n	5	42
	%	3,8	9,6
TİYATRO-SİNEMA	n	3	17
	%	2,3	3,9
TV. İZLEMEK	n	58	181
	%	44,3	41,2
GEZMEK	n	29	112
	%	22,1	25,5
DİĞER	n	30	72
	%	22,9	16,3
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05 $x^2 :8,074$

SD:5

Tablo 3.8’de Araştırmaya katılan BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin annelerinin aktivite durumlarının oranlarına bakıldığında annelerinin serbest zamanlarında yaptıkları aktivitelerinde yapılan Ki-kare analizi sonucunda 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.(**P>0.05**)

Tablo 3.9. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Serbest Zamanlarında Yaptığı Aktiviteler

	BESYO		DİĞER BÖLÜMLER
	n		
SPOR YAPMAK	n	15	34
	%	11,5	7,7
KİTAP OKUMA	n	15	44
	%	11,4	10
CAFE ve KAHVEYE GİTMEK	n	27	78
	%	20,6	18
TİYATRO VE SİNEMAYA GİTMEK	n	1	10
	%	0,8	2,3
TV. İZLEMEK	n	47	165
	%	35,9	37,6
GEZMEK	n	8	51
	%	6,2	11,6
DİĞER	n	18	57
	%	13,7	13
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05

x^2 :6,535

SD:6

Tablo 3.9.'da katılımcıların babalarının serbest zamanlarında yaptıkları aktivitelerinde yapılan Kİ-kare analizi sonucunda 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir (**P>0,05**).

Tablo 3.10. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Derslere Çalışırken Kendilerini Verimli Hissetme Durumları

	BESYO		DİĞER BÖLÜMLER
	n		
ÇOK İYİ	n	6	41
	%	4,6	9,3
İYİ	n	74	213
	%	56,5	48,4
ORTA	n	44	151
	%	34,6	34,3
DÜŞÜK	n	4	22
	%	3,1	5
ÇOK DÜŞÜK	n	3	13
	%	2,3	3
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05

x^2 :5,079

SD:4

Tablo.3.10.' da Gruplar arasında, istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (**P>0,05**).

Tablo 3.11. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Zihinsel Olarak Kendilerini Dinç Hissetme Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
ÇOK İYİ	n	33	101
	%	25,2	22,9
İYİ	n	70	218
	%	53,4	49,5
ORTA	n	22	98
	%	16,8	22,3
DÜŞÜK	n	5	16
	%	3,8	3,6
ÇOK DÜŞÜK	n	1	7
	%	0,8	1,6
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05

x^2 :2,462

SD:4

Tablo 3.11.'de Öğrenci gruplarının aralarında, zihinsel olarak kendilerini dinç hissetme durumlarına göre, 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır (**P>0,05**).

Tablo 3.12. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Fiziksel Olarak Kendilerini Dinç Hissetme Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
ÇOK İYİ	n	41	124
	%	31,3	28,1
İYİ	n	55	201
	%	42	45,7
ORTA	n	29	98
	%	22,1	22,3
DÜŞÜK	n	3	11
	%	2,3	2,5
ÇOK DÜŞÜK	n	3	6
	%	2,3	1,3
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05

x^2 :1,216

SD:4

Tablo 3.12.' de Araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel olarak kendilerine dinç hissetme durumlarına göre, istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (**P>0,05**) .

Tablo 3.13. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşamdan Memnuniyet Düzeyleri

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
ÇOK İYİ	n	20	106
	%	15,3	24,1
İYİ	n	64	164
	%	48,9	37,3
ORTA	n	34	112
	%	26	25,5
DÜŞÜK	n	4	30
	%	3	6,9
ÇOK DÜŞÜK	n	9	28
	%	6,9	6,4
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05 x^2 :9,406

SD:4

Tablo 3.13’de BESYO öğrencilerinin %47,4’de yaşamdan memnuniyet düzeylerinin iyi olduğu, diğer bölüm öğrencilerinin düzeylerinin, %24,1 çok iyi, %37,7’nin iyi, %25’nin orta, %6,9’nun düşük, %6,3 ‘nün de çok düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşamdan memnuniyet düzeylerine göre istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (**P>0,05**).

Tablo 3.14. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Haftada Girdikleri Ders Saatleri

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
5-15 SAAT	n	47	90
	%	35,9	20,5
16-25 SAAT	n	72	188
	%	55	42,7
26 SAAT ve ÜZERİ	n	12	162
	%	9,2	36,8
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05 x^2 :38,667

SD:2

Tablo 3.14.’de bu değerler istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığı ortaya çıkarmıştır (**P<0,05**). BESYO öğrencilerinin %8,4’ü , diğer bölüm öğrencilerinin %37,1’i 26 saat ve üzeri derse girmeleri en büyük farklılık olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 3.15. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dışı Çalışma Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
EVET	n	21	35
	%	16	8
HAYIR	n	99	382
	%	75,6	86,8
KISMEN	n	11	23
	%	8,4	5,2
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

 χ^2 :9,932

SD:2

Tablo 3.15’de BESYO öğrencilerinin %76,3’nün hayır, %15,3’nün evet, %8,4 nün de kısmen okul dışı çalışma durumları olduğu, diğer bölüm öğrencilerinin ise %86,6’nın hayır, %8,2’nin evet, %5,2’nin de kısmen okul dışı çalışma durumları olduğu gözükmemektedir. Bu değerler de istatistiksel açıdan anlamlı farklılığı ortaya çıkarmaktadır (P<0,05).

Tablo 3.16. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dışı Serbest Zaman Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
EVET	n	96	302
	%	73,3	68,8
HAYIR	n	1	34
	%	0,8	7,7
KISMEN	n	34	104
	%	25,9	23,4
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

 χ^2 :8,561

SD:2

Tablo 3.16’da BESYO öğrencilerinin %73,3’ü okul dışı serbest zamanı olduğunu belirtirken, diğer bölüm öğrencilerinin de, %68,8’nin evet var, %7,7’nin hayır, %23,4’nün de kısmen var cevabı verdiği görülmüştür. Bu değerler 0.05 düzeyinde anlamlı farklılığa rastlanmıştır (P<0,05).

Tablo 3.17. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Verimli Kullanma Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
EVET	n	40	130
	%	30,5	29,6
HAYIR	n	30	148
	%	22,9	33,7
KISMEN	n	61	162
	%	46,5	36,7
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

χ^2 :6,678

SD:3

Tablo 3.17’de Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarını verimli kullanmaları sorulduğunda, BESYO öğrencilerinin %22,9 ‘u, diğer bölüm öğrencilerinin %37,7 si’ hayır” derken, BESYO öğrencilerinin %46,5 i, diğer bölüm öğrencilerinin %36,7’si “kısmen” cevabını vermişlerdir .Gruplar arasındaki bu farklılık istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (P<0,05).

Tablo 3.18. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Değerlendirme Şekilleri

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
MÜZİK UĞRAŞI	n	22	136
	%	16,8	30,9
DANS FAALİYETLERİ	n	10	34
	%	7,6	7,7
SANAT VE KÜÇÜK EL BECERİLERİ	n	4	31
	%	3	7,1
SPOR VE OYUN	n	67	109
	%	51,2	24,8
SAHNE ÇALIŞMALARI	n	2	7
	%	1,6	1,6
AÇIK HAVA ETKİNLİKLERİ	n	1	7
	%	0,8	1,6
ÇEŞİTLİ ETKİNLİKLER	n	5	46
	%	3,8	10,2
HOBİ FAALİYETLERİ	n	20	70
	%	15,3	16
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

χ^2 : 43,612

SD:7

Tablo. 3.18. Gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklar bulunmuştur (P<0,05).

Tablo 3.19. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Yapmış Oldukları Aktivitelere Katılma Süreleri

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
1 SAAT	n	32	156
	%	24,4	35,6
2 SAAT	n	40	154
	%	30,6	35,1
3 SAAT	n	32	88
	%	24,4	20
4 SAAT	n	13	21
	%	9,9	4,8
5 SAAT	n	8	11
	%	6,1	2,5
6 SAAT	n	5	8
	%	3,8	1,6
8 SAAT	n	1	2
	%	1,6	0,4
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

x^2 :15,237

SD:6

Tablo 3.19’da Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarında yapmış oldukları aktivitelere katılma sürelerinin 1 veya 2 saat olarak belirten BESYO öğrenci grubunun toplam değeri %55 olurken diğer bölüm öğrencilerinin ise %70,7’ olduğu belirlenmiştir. Bu farklılıkta 0.05 düzeyinde anlamlılığı ortaya çıkarmaktadır (P<0,05).

Tablo 3.20. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Yapmış Oldukları Aktivitelere Harcamış Oldukları Ücretleri

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
1- 5 YTL	n	65	188
	%	49,6	42,7
6-10 YTL	n	48	192
	%	36,7	43,6
11-20 YTL	n	16	48
	%	12,2	10,9
21-30 YTL	n	2	12
	%	1,5	2,7
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05

x^2 :3,004

SD:3

Tablo 3.20’de katılımcıların serbest zamanlarında yapmış oldukları aktivitelere bakıldığında anlamlı bir farklılık görülmemektedir (P>0,05).

Tablo 3.21. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zamanlarını Grup veya Yalnız Olarak Değerlendirme Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
YALNIZ	n	13	44
	%	9,9	9,5
GRUP	n	34	154
	%	26	35
BAZEN YALNIZ BAZEN GRUP	n	84	242
	%	64,1	55
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

P>0,05 χ^2 :4,280 SD:3

Tablo 3.21.'de Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarını grup veya yalnız olarak değerlendirme durumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir (**P>0,05**).

Tablo 3.22. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zamanlarında Spor Yapma Durumları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
EVET	n	67	161
	%	51,1	36,6
HAYIR	n	12	108
	%	9,2	24,5
KISMEN	n	52	171
	%	39,7	38,9
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05 χ^2 :16,743 SD:2

Tablo 3.22.'de araştırmaya katılan BESYO öğrencilerin %51,6'sı serbest zamanda spor yaptıklarını, %30,7'si kısmen, %9,1'ise yapmadıklarını belirtmişlerdir. diğer bölüm öğrencilerinin verilerine bakıldığında, serbest zamanlarında %36,6'sı spor yaptıklarını belirtirken, %24,5' i yapmadıklarını, %38,9'u ise Kısmen yaptıklarını belirtmişlerdir. Grupların serbest zamanlarında spor yapma durumlarında istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı farklılığa rastlanmıştır (**P<0,05**).

Tablo 3.23. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Afyon İlinde Serbest Zaman Aktivitelerine İmkan Verecek Ortamların Olduğu Konusunda Görüşleri

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
EVET	n	18	51
	%	13,7	11,6
HAYIR	n	56	253
	%	42,7	57,5
KISMEN	n	56	136
	%	42,7	30,9
CEVAPSIZ	n	1	0
	%	0,8	0
TOPLAM	n	130	440
	%	100	100

*P<0,05

 χ^2 :12,012

SD:3

Tablo 3.23.'de Araştırmaya katılan öğrencilerin Afyonkarahisar ilinde Serbest zaman Aktivitelerine imkan verecek ortamlar olduğu konusunda görüşleri değerlendirildiğinde istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır (P<0,05).

Tablo 3.24. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Televizyonda En Çok Seyrettikleri Programları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
SPOR PROGRAMI	n	44	103
	%	33,8	23,4
YERLİ DİZİ	n	19	84
	%	14,6	19,1
HABERLER	n	31	106
	%	23,8	24,1
MAGAZİN	n	1	14
	%	0,8	3,2
BELGESEL	n	18	37
	%	13,9	8,4
MÜZİK-SANAT	n	9	72
	%	6,9	16,4
YARIŞMA	n	7	25
	%	5,4	5,7
TOPLAM	n	130	440
	%	100	100

*P<0,05

 χ^2 :17,029

SD:6

Tablo 3.24.'de Katılımcıların Televizyonda En çok seyrettikleri programlar konusundaki görüşleri incelendiğinde 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır (P<0,05).

Tablo 3.25. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Televizyon Seyretme Süreleri

		BESYO	DiĞER BÖLÜMLER
1 SAAT	n	33	164
	%	25,2	37,4
2 SAAT	n	33	128
	%	25,2	29,2
3 SAAT	n	36	73
	%	27,5	16,6
4 SAAT	n	13	37
	%	9,9	8,4
5 SAAT	n	10	38
	%	7,6	6,4
5 SAAT VE ÜZERİ	n	6	10
	%	4,6	2,1
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05 χ^2 :14,047 SD:5

Tablo 3.25.'de araştırmaya katılan öğrencilerin Televizyon seyretme sürelerinde istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir (P<0,05).

Tablo 3.26. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Katılmak İstedikleri Serbest Zaman Aktiviteleri

		BESYO	DiĞER BÖLÜMLER
MÜZİK AKTİVİTELERİ	n	13	120
	%	9,9	27,1
DANS FAALİYETLERİ	n	21	69
	%	16,1	15,4
SANAT ve KÜÇÜK EL BECERİLERİ	n	10	34
	%	7,7	5,3
SPOR ve OYUN	n	71	132
	%	54,2	28,1
SAHNE ÇALIŞMALARI	n	3	16
	%	2,3	3,7
AÇIK HAVA ETKİNLİKLERİ	n	2	14
	%	1,6	3,2
ÇEŞİTLİ ETKİNLİKLER	n	6	38
	%	4,6	8,7
HOBİ FAALİYETLERİ	n	5	37
	%	3,8	8,5
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05 χ^2 :43,393 SD:7

Tablo 3.26.'da Araştırmaya katılan öğrencilerin katılmak istedikleri serbest zaman aktiviteleri konusunda istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde bir farklılığa rastlanmıştır(P<0,05).

Tablo 3.27. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Serbest Zaman Aktivitelerine Düzenlenmesi Durumunda Katılmama Nedenleri

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
EKONOMİK ŞARTLARIN UYGUN OLMAMASI	n	4	6
	%	30,8	11,9
SERBEST ZAMANIMIN OLMAMASI	n	2	12
	%	15,4	23,5
DERS YÜKÜNÜN AĞIR OLMASI	n	1	15
	%	7,7	29,4
DİĞER	n	6	18
	%	46,2	35,3
TOPLAM	n	13	51
	%	100	100

P<0,05

x^2 :4,989

SD:3

Tablo 3.27.'de Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zaman aktivitelerine, düzenlenmesi durumunda katılmama nedenlerine göre anlamlı bir farklılık görülmüştür (**P<0,05**).

Tablo 3.28. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Üniversiteyi Kazandıktan Sonra Afyonkarahisar İlinde Önceden Yapmış Oldukları Aktiviteleri Sürdürme İmkanları

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
EVET	n	48	96
	%	37	21,9
HAYIR	n	25	196
	%	29,2	44,7
KISMEN	n	58	148
	%	44,8	33,5
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

x^2 :30,160

SD:2

Tablo 3.28.'de Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversiteyi kazandıktan sonra Afyonkarahisar ilinde önceden yapmış oldukları aktiviteleri sürdürme imkanlarını BESYO öğrencileri %37, diğer bölüm öğrencileri %21,9 olarak belirtmişlerdir. Ayrıca BESYO öğrencilerinin %29 diğer bölüm öğrencilerinin %44,2'si imkan bulamadıklarını belirtmişlerdir. Bu farklılık istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (**P<0,05**).

Tablo 3.29. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Tatilde Yaptıkları Aktiviteler

		BESYO	DİĞER BÖLÜMLER
SPOR YAPMAK	n	73	143
	%	55,7	32,5
DENİZ AKTİVİTELERİ	n	28	106
	%	21,4	24,1
DOĞA GEZİLERİ	n	15	61
	%	11,5	13,8
TARİH VE KÜLTÜREL GEZİLER	n	3	23
	%	2,3	5,2
KİTAP SİNEMA TİYATRO	n	6	63
	%	4,6	14,3
GECE EĞLENCELERİ	n	5	43
	%	3,9	9,7
CEVAPSIZ	n	1	1
	%	0,8	0,2
TOPLAM	n	131	440
	%	100	100

*P<0,05

χ^2 :29,050

SD:6

Tablo 3.29.'da BESYO öğrencilerinin tatilde yaptıkları aktiviteler spor yapmayı %45,7 oranında tercih etmeleri, diğer bölüm öğrencilerinin ise %14,3 oranında kitap okumayı ,sinema ve tiyatroya gitmeyi tercih etmeleri gruplar arasında istatistiki açıdan 0.05 düzeyinde anlamlı farklılığı ortaya koymuştur (**P<0.05**).

4. TARTIŞMA

Araştırmaya katılan BESYO öğrencilerinin % 3,1'i 16-18 yaş , % 41,2'si 19-21 yaş ve % 55,7'si 22 yaş ve üzeri, diğer bölüm öğrencilerinin % 17'si 16-18 yaş, % 55,9'u 19-21 yaş ve ,% 27,1'i ise 22 yaş ve üzerinde oldukları görülmektedir.

Ankete cevap veren BESYO öğrencilerinin % 42,7'si bayan (52 kişi), %57,3'ü erkek (79 kişi), diğer bölüm öğrencilerinin ise % 57,3'ü (248 kişi) erkek, % 42,7'si (192 kişi) bayarlardan oluşmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık gelir dağılımlarının, BESYO öğrencilerinin %67,2'si 150–300 YTL. arasında %23,6 'sı 300-500 YTL. arasında, % 6,9'u 500-700 YTL. arasında ve %2,3 'ü ise 700 YTL ve üzeri, diğer bölüm öğrencilerinin, %62,9'u 150–300 YTL. arasında, %27,1'i 300-500 YTL. arasında, % 7,5'i 500-700 YTL. arasında, %2,5'nin ise 700 YTL. ve üzeri olduğu belirlenmiştir. İki grubun aylık gelir durumları karşılaştırıldığında istatistiki olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir(**P<0,05**). Ayrıca çalışma bulgularında dikkati çeken bir başka hususta tüm öğrencilerin aylık gelir durumlarının 150-300 YTL. aralığında olanların % 60'lar civarında olduğu, 300-500 YTL. aralığında olanların ise % 90'lar civarında olduğudur. Bu durum ülkemizin sosyo-ekonomik durumu ile açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumları karşılaştırıldığında, istatistiki olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (**P>0,05**). Babalarının eğitim durumlarında ise istatistiki olarak 0,05 düzeyinde anlamlılığa rastlanmıştır (**P<0,05**). Bununla birlikte BESYO öğrencilerinin annelerinin % 77,8'nin ilkokul ve ortaokul, % 14,5'nin de lise mezunu olduğunu, diğer bölüm öğrencilerinin annelerinin ise % 68,9 ilkokul ve ortaokul, % 20'nin de lise mezunları oldukları, BESYO öğrencilerinin babalarının ise, % 61,9'nun ilkokul ve ortaokul, % 21'nin lise, diğer bölüm öğrencilerinin ise % 48,2'nin ilkokul ve ortaokul, % 19'nun ise lise mezunu oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar göstermektedir ki ülkemizde ki anne ve babalarımızın eğitim seviyelerinin hala oldukça düşük düzeylerde olduğudur. Ayrıca diğer bölüm öğrenci velilerinin eğitim seviyeleri BESYO öğrencilerinin velilerine oranla biraz daha iyi seviyededir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ikamet ettikleri bölgelere bakıldığında Marmara bölgesinde, BESYO öğrencilerinin % 6,9 iken diğer bölüm öğrencilerinin % 20,2 , Ege bölgesindeki BESYO öğrencilerinin % 41,2 iken diğer bölüm öğrencilerinin % 33,8, Karadeniz bölgesindeki BESYO öğrencilerinin % 13,7 iken diğer bölüm öğrencilerinin % 8,6 , iç Anadolu bölgesinde BESYO öğrencilerinin %13 iken, diğer bölüm öğrencilerinin % 20,5, Doğu Anadolu bölgesindeki BESYO öğrencilerinin % 0,8 iken diğer bölüm öğrencilerinin % 2,9'u Güneydoğu Anadolu bölgesindeki BESYO öğrencilerinin % 4,6 iken diğer bölüm öğrencilerinin %4,5, Akdeniz bölgesindeki BESYO öğrencilerinin % 19,9 iken diğer bölüm öğrencilerinin % 9,4 oranlarında olduğu görülmektedir. Bu durum istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlılık göstermektedir. Ayrıca BESYO öğrencilerinin % 41,2 , diğer bölüm öğrencilerinin de % 33,8 oranların da Ege bölgesinden olmaları, Afyon Kocatepe Üniversitesinin Ege bölgesinde olması ve öğrencilerin okul seçiminde ikamet yerlerine yakın üniversiteleri seçme eğiliminde olduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin ailelerinin nitelikleri incelendiğin de ise BESYO öğrencilerinin % 15,3'ü geniş, % 81'i çekirdek, % 3,1'i parçalanmış, diğer bölüm öğrencilerinin ise % 14,62'si geniş, % 80,5'i çekirdek, % 5'i parçalanmış oldukları tespit edilmiştir. Bu dağılım istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır (**P>0,05**).

Yine BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin anne ve babalarının serbest zaman aktiviteleri ile dağılımlara bakıldığında istatistiksel olarak 0,05 seviyesinde anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Bununla birlikte annelerin serbest zamanlardaki faaliyetlerinin % 40 civarını televizyon izleyerek geçirdiklerini, % 4 civarında ise spora zaman ayırdıklarını belirtmeleri oldukça dikkat çekicidir. Babaların ise serbest zamanlarındaki faaliyetlerinin benzer şekilde % 37 civarında televizyon izledikleri % 9 civarında spor yaptıkları ve % 20 civarında da kahveye gittikleri tespit edilmiştir. Bu ise ülkemizdeki serbest zaman eğitimin ne kadar yetersiz olduğu ile açıklanabilir.

Yörükoğlun'a göre gençlerin yetiştirilmesi ve yönlendirilme işlevi aile tarafından gerçekleştirilmelidir. Aileler, çocukların psiko-sosyal gelişimine, fiziksel ve serbest zamanlarının değerlendirilmesine yarar sağlayacağını düşünen; çocuğun kendi istediği bir spor branşına veya kendilerinin belirledikleri sosyal faaliyet alanına

yönlendirmektedirler. Anne ve babaların bu önemli rolünü aktarabilmeleri için kendi serbest zaman değerlendirme şekillerinin de önemli olduğu anlaşılmaktadır.(42)

Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zaman etkinliklerinden sonra ders çalışırken kendilerini verimli hissetme durumları değerlendirildiğinde BESYO öğrencileri % 4,6 çok iyi, % 55,8 'iyi, % 34,4 'ü orta, %3'ü düşük, % 2,3 'ü çok düşük, diğer bölüm öğrencileri ise % 9,3' ü çok iyi, % 48,6'sı iyi , % 34,1' i orta, % 5'i düşük, % 3'ü çok düşük olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin kendilerini verimli hissetme durumları açısından karşılaştırıldığında istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır(**P>0,05**). Fakat frekans dağılımlarına bakıldığında öğrencilerin serbest zaman etkinliklerinden sonra ders çalışırken % 60 civarında kendilerini verimli hissettiklerini belirtmeleri dikkat çekicidir.

Yalçınkaya'nın Ege Üniversitesinde yapmış olduğu çalışmada, Üniversite yönetimi, Beden Eğitimi Bölümü, SKS daire başkanlığı yöneticileri, gençlerin konuya ilişkin beklentileri doğrultusunda işbirliği yapmaları ve yeni düzenlemelere gitmelidir. Bunun yanı sıra fakültelerdeki Spor ile Kültür ve Sanat hizmetleri Birimlerine işlerlik kazanılarak, gençlerin serbest zamanlarını değerlendirebilmeleri için iyi bir organizasyon yapılmalıdır benzer sonucuna ulaşmıştır (43).

Öğrencilerin serbest zaman etkinlikleri sonrasında kendilerini fiziksel ve zihinsel olarak dinç hissetme durumları sorulduğunda ise % 70-75 civarında kendilerini iyi hissettiklerini ifade etmişlerdir. BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır(**P>0,05**). Bununla birlikte bu bulgular serbest zaman etkinliklerinin üniversite eğitimindeki başarıyı etkileyen faktörler arasında ki yerinin ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir.

Ruskin'in 2004 yılında yapmış olduğu çalışmada üniversitelerin serbest zaman programlarında, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında, rekreatif faaliyetlerin yer almasını incelemişlerdir. Sonuç olarak rekreasyonun genç insanların temel ihtiyaçlarını ve mutluluklarını sağlamada bir çok alternatif sunduğunu vurgulamışlardır. karşımıza çıkmaktadır(44).

Araştırma katılan öğrencilerin yaşamdan memnuniyet düzeyleri sorulduğunda BESYO öğrencileri %15,3'ü çok iyi, % 47,4'ü iyi, % 27,5'i orta, % 3'ü düşük, % 6,3'ü çok düşük, diğer bölüm öğrencileri ise % 24,1 'i çok iyi, % 37,7'si iyi, % 25' i orta, % 6,9 'u düşük, % 6,3'ü çok düşük olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin istatistiksel olarak 0,05 seviyesinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir (**P>0,05**). Bu sonuçlar üniversite öğrencilerinin okudukları bölümleri arasında yaşamdan memnuniyet düzeylerin birbirine yakın olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Giddens'e göre, ailenin gerek yapısında, gerekse görevlerinde bir toplumsal değişim süregelmektedir. Bu toplumsal değişim boyunca gitgide bağımsızlaşan ailenin görevleri de azalmıştır. Ailenin din, eğitim, koruma, çocuk yetiştirme, üretim gibi görevlerinden birçoklarını başka toplumsal kurumlar üstlenmiştir. Çağdaş ailenin en önemli görevlerinden biri olan çocuk yetiştirme, kreşler, çocuk yuvaları, çocuk bahçeleri gibi bir çok yeni kurum tarafından sağlanmakta ve kurumlardan yardım görülmektedir. Bu açıklamaya göre ailelerin olumsuz etkisi öğrencilerin yaşamdan memnuniyet düzeylerinin düşük çıkma nedenlerinden biri sayılabilir. (45)

Öğrencilerin bölümlerinde haftada girdikleri ders saatleri sorulduğunda BESYO öğrencilerinin % 37,4'nün 5-15 saat, % 54,2'nin 16-25 saat, % 8,4'nün 26 saat ve üzeri, diğer bölüm öğrencilerinin ise % 20'nin 5-15 saat, % 42,9'u 16-25 saat, % 37,1'i 26 saat ve üzeri arasında derse girdikleri görülmüştür. BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin haftalık ders saatleri dağılımı istatistiksel olarak 0,05 seviyesinde anlamlı bir farklılığı ifade etmektedir (**P<0,05**). Haftalık ders saati yoğunluğu üniversite öğrencisinin serbest zaman etkinlikleri için zaman bulması açısından önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğrencilerin okul dışı çalışma durumları sorulduğunda BESYO öğrencileri %15,3 oranında evet, % 76,3'ü hayır, %8,4 'ü kısmen, diğer bölüm öğrencileri ise % 8,2'si evet, % 86,6'sı hayır, % 5,2'si kısmen olarak cevap vermişlerdir. BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin okul dışındaki zamanlarında herhangi bir iş'te çalışma ile geçimleri karşılaştırıldığında istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir (**P<0,05**). Bu durum BESYO öğrencilerinin diğer bölüm öğrencilerine göre okul dışındaki serbest zamanlarında başka işlerde çalışarak

geçindiklerini göstermektedir. Öğrencilerin ek işlerde çalışmaları ekonomik durumlarının yetersizliğinden kaynaklanması ile açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul dışı serbest zamanları sorulduğunda BESYO öğrencileri % 73,3' evet, %0,8'i hayır, % 25,9'u ise kısmen serbest zamanı vardır demiştir. Diğer bölüm öğrencileri ise % 68,8'i evet, % 7,7'si hayır, % 23,4'ü kısmen serbest zamanı vardır demiştir. BESYO ve diğer bölüm öğrencilerinin okul dışında serbest zaman bulmaları görüşleri karşılaştırıldığında bu durum BESYO öğrencilerinin diğer bölümlere göre daha fazla serbest zamanlarının bulunduğunu göstermektedir. Aralarındaki bu fark istatikselsi olarak 0,05 düzeyinde de anlamlılık ifade etmektedir (**P<0,05**). Bu durum haftalık ders saatlerinin yoğunlukları ile açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarını verimli kullanmaları sorulduğunda, BESYO öğrencilerinin %22,9 'u, diğer bölüm öğrencilerinin %37,7 si "hayır" derken, BESYO öğrencilerinin %46,5 i, diğer bölüm öğrencilerinin %36,7'si "kısmen" cevabını vermişlerdir .Gruplar arasındaki bu farklılık istatikselsi açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (**P<0.05**). Görülüyor ki diğer bölüm öğrencileri BESYO öğrencilerine göre serbest zamanlarını verimli kullandıklarını ifade etmektedirler. Bu durum BESYO öğrencilerini diğer bölümlere daha iyi serbest zaman eğitimi aldıkları ile açıklanabilir.

Priest ve Gass'a göre güncel hayatı başarılı geçirebilme becerilerinin gelişiminde kullanılan serbest zaman etkinlikleri, insanların normal günlük, aile ve iş yaşantılarıyla ilişkili kendilerini değerlendirmelerini ve kazanımlarının bu yaşantılara aktarmalarını sağlamaktadır Çalışmada katılımcıların bu bağlantıları çok net bir şekilde ifade ettikleri görülmüştür (46).

Ankete cevap veren öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme şekillerine bakıldığında BESYO öğrencileri % 16,8'i müzik, % 7,6'sı dans faaliyetleri, % 3'ü sanat ve küçük el becerileri, % 51,2'si spor oyunları , % 1,6'sı sahne çalışmaları , % 0,8'i açık hava etkinlikleri, % 3,8' çeşitli etkinlikler, % 15,3'ü hobi faaliyetleri, diğer bölüm öğrencileri % 30,9'u müzik, % 7,7'si dans faaliyetleri, % 7,1'i sanat ve küçük el becerileri, % 24,8'i spor oyunları , % 1,6'sı sahne çalışmaları , % 1,6 'sı açık hava etkinlikleri, % 10,2'si çeşitli etkinlikler, % 16'sı

hobi faaliyetleri olduğunu belirtmişlerdir. Gruplar arasındaki bu farklılıklar istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (**P<0,05**).

Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarında ki yapmış oldukları aktivitelere katılma süreleri değerlendirildiğinde BESYO öğrencileri % 24,4'ü 1 saat , % 30,6'sı 2 saat, % 24,4'ü 3 saat ,% 9,9'u 4 saat, % 6,1'i 5 saat, % 3,8'i 6 saat, % 1,6'sı 8 saat, diğer bölüm öğrencileri % 35,6'sı 1 saat , % 35,1'i 2 saat, % 20'si 3 saat ,% 4,8'i 4 saat, % 2,5'i 5 saat, % 1,6'sı 6 saat, % 0,4'ü 8 saat oldukları görülmüştür. Gruplar arası bu farklılıklar istatistiksel olarakta 0,05 düzeyinde anlamlılığı ortaya koymaktadır (**P<0,05**). Burada dikkati çeken bir başka husus ise diğer bölüm öğrencilerinin serbest zamanlara katılım süreleri 1-2 saatlerinde yoğunlaşırken, BESYO öğrencilerinin 3-4 ve 5 saat kadar süren etkinliklerde zaman geçirdikleri görülmektedir.

Katılımcıların serbest zamanlarında yapmış oldukları aktivitelere bakıldığında anlamlı bir farklılık görülmemektedir (**P>0,05**). Bu farklılık BESYO öğrencilerinin %49,6'sının , diğer bölüm öğrencilerinin %42,7'sinin 1-5 YTL ve BESYO öğrencilerinin %36'sinin, diğer bölüm öğrencilerin ise %43,6'sının 6-10 YTL harcama yaptıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zamanlarını grup veya yalnız olarak değerlendirme durumlarına bakıldığında grupların arasında istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir(**P>0,05**). Bunun yanında grupların serbest zaman etkinliklerini bazen yalnız bazen de grupla yaptıkları dikkati çekmektedir.

Araştırmaya katılan BESYO öğrencilerin %51,6'sı serbest zamanda spor yaptıklarını, %30,7'si kısmen, %9,1'ise yapmadıklarını belirtmişlerdir. Diğer bölüm öğrencilerinin verilerine bakıldığında, serbest zamanlarında %36,6'sı spor yaptıklarını belirtirken, %24,5' i yapmadıklarını, %38,9'u ise Kısmen yaptıklarını belirtmişlerdir. Grupların serbest zamanlarında spor yapma durumlarında istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı farklılığa rastlanmıştır (**P<0,05**).

Öztürk'e göre aile sosyal dünyayı ve spor dünyasını görmeyi sağlayan ilk birimdir. Ailenin sosyalizasyon üzerindeki ilk etkisi, çocuğun spora katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa nasıl spor yapacağını belirlemektir. Aileler arasında spora pozitif değer biçme, nesiller arasında spora ilgiyi artırır. Aileler spora

katılıyorsa da geçmişte sporla ilgilenmişlerse, çocuklar sporla daha fazla ilgileneceklerdir. Bu ifadeye göre araştırmaya katılan öğrenci gruplarının sporla ilgilenme yüzdelerinin düşük olması nedeni bu sonuca bağlanabilir (47).

Ankete cevap veren üniversite öğrencilerin Afyonkarahisar ilinde serbest zaman aktivitelerine imkan verecek ortamın bulunduğu konusunda görüşleri değerlendirildiğinde BESYO öğrencileri % 14,5'i evet, % 42,7'si hayır, % 42'si kısmen , diğer bölüm öğrencileri ise % 11,3'ü evet , % 57,5 ' i hayır, % 31,1'i kısmen sonuçları ortaya çıkmıştır. Grupların görüşleri arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak ta 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.(**P<0,05**). Üniversite öğrencileri Afyonkarahisar ilinde serbest zaman aktivitelerine imkan sağlayan ortamı yetersiz bulmaktadırlar. Bu dikkati çeken bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Karakuş'un Ankara'da yaptığı çalışmada benzer bir sonuca ulaşılarak Üniversitenin ve gençlerin yaşadığı yerlerde Yerel yönetimlerin spor ve diğer rekreatif alanların oluşturulmasında önemli bir görev üstlendiğidir. Sporun kitlelere yaygınlaştırılması ve sporun toplumsal bir kurum olma özelliğinin herkes tarafından anlaşılıp benimsenmesi için yerel yönetimlerin bu konudaki ağırlığı ve etkinliği artırılmalıdır görüşü benzer bir nitelik taşımaktadır(48).

Öğrencilere televizyonda en çok seyrettikleri programlar sorulduğunda BESYO öğrencileri % 35,4'ü spor programları, % 14,6'sı yerli dizi, % 23,1'i haberler, % 0,8'i magazin, % 13,9'u belgesel, % 6,9'u müzik-sanat, % 5,4'ü yarışma , diğer bölüm öğrencileri ise % 22,9'u spor programları, % 19,1'i yerli dizi, % 24,3'ü haberler, % 3,2'si magazin, % 8,4'ü' belgesel, % 16,4'ü müzik-sanat, % 5,7'si yarışma programlarını izlediklerini belirtmişlerdir. Gruplar arası farklılıklar istatistiksel olarak ta 0,05 düzeyinde anlamlı farklılıklarda ifade etmektedir. Spor programlarının izlenimi BESYO öğrencileri tarafından ilgi görürken, dizilerin izlenimi diğer bölüm öğrencileri tarafından daha çok ilgi çekmektedir.

BESYO öğrencilerinin günde televizyon izleme süreleri incelendiğinde en yoğun olarak günde %28,2 oranında üç saat, diğer bölüm öğrencilerinin ise, günde %37,4 'ü bir saat Televizyon izledikleri anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin televizyon seyretme sürelerinde istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir (**P<0.05**). BESYO öğrencilerinin tv: karşısında daha fazla zaman geçirmeleri, serbest zamanlarının fazla olması ile açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin katılmak istedikleri serbest zamanları sorulduğunda , BESYO öğrencilerinin % 9,9'u müzik aktiviteleri , % 16,1'i dans faaliyetleri, % 7,7'si sanat ve küçük el becerileri, % 54,2'si spor ve oyunları, % 2,3'ü sahne çalışmaları, %1,6'sı açık hava etkinlikleri, % 4,6'sı çeşitli etkinlikler, % 3,8'i hobi faaliyetleri,diğer bölüm öğrencileri % 27,1'i müzik aktiviteleri , % 15,4'ü dans faaliyetleri, % 5,3'ü sanat ve küçük el becerileri, % 28,1'i spor ve oyunları, % 3,7'si sahne çalışmaları, %3,2'si açık hava etkinlikleri, %8,7'si çeşitli etkinlikler, % 8,5'i hobi faaliyetlerini kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Grupların serbest zaman etkinlikleri farklı dağılım göstermektedir. Bu farklılık istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlılığı ifade etmektedir (**P<0,05**).

Atara ve Ruth ,yapılan gözlemlerde katılımcıların özellikle yeni ve değişik etkinlikler yapabilmek için farklı fikirler üretme çabaları içinde oldukları görülmüştür. Serbest zaman programlarının eğitim sürecinde kişilere kimlik, olumlu davranış ve tutum, beceri gibi özellikler kazandırabileceğini , bu programların okul müfredatlarına girdiğinde, deneysel öğrenme ile kişilerin beklentilerine ve sosyal gelişimlerine katkı sağladığını vurgulamıştır (49).

Araştırmaya katılan BESYO öğrencilerinin % 30,8'i ekonomik şartlarının uygun olmamasından dolayı düzenlenen serbest zaman aktivitelerine katılmadıklarının bildirirken, diğer bölümlerde okuyan öğrenciler ise % 29,4 oranında ders yüklerinin ağır olduklarını belirtmektedirler.Diğer nedenlerdeki karşılıklı oranlar istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlılığı ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversiteyi kazandıktan sonra Afyonkarahisar ilinde önceden yapmış oldukları aktiviteleri sürdürme imkanlarını BESYO öğrencileri %37, diğer bölüm öğrencileri %21,9 olarak belirtmişlerdir.Ayrıca BESYO öğrencilerinin %29 diğer bölüm öğrencilerinin %44,2'si imkan bulamadıklarını belirtmişlerdir.Bu farklılık istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (**P<0,05**).

Yine araştırmaya katılan öğrencilerin tatilde yaptıkları aktiviteler sorulduğunda BESYO öğrencileri % 45,7'si spor yapmak , % 21,4' ü deniz aktiviteleri, % 11,5 ' i doğa gezileri ,% 2,3'ü tarihi ve kültürel geziler, % 4,6'sı kitap-sinema-tiyatro, % 3,9'u gece eğlenceleri, diğer bölüm öğrencileri ise % 32,5'i spor

yapmak , % 24,1'i deniz aktiviteleri, % 13,8'i doğa gezileri ,% 5,2'si tarihi ve kültürel geziler, % 14,3' kitap-sinema-tiyatro, % 9,7'si gece eğlencelerini seğtiklerini ifade etmişlerdir.Grupların görüşleri arasında istatiksels olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmektedir (**P<0,05**). BESYO ğrencilerinin tatilde de olsa sportif etkinlikler yapma isteklerinin yüksek oluşu dikkat çekmektedir.

5. SONUÇ

Bu çalışmada dikkat çeken, üniversitelerde pek çok benzer etkinliğin tercih edilmesinin yanı sıra, üniversitelerin sunduğu bazı özel olanaklar doğrultusunda öğrencilerin de yönelimlerinin belirlenmesidir. Üniversiteler, elbette ki, öğrencilerin yönelimlerinin belirlenmesindeki tek etken değildirler. Ancak belli bir ağırlığa sahip oldukları da elde edilen sonuçlardan izlenebilmektedir. Üniversite gençliğinin büyük çoğunluğu aynı yaşlar arasında olan bir kesimdir. Yapılan aktivitelerde becerilerin iyi olması ve zevk alma ön planda gelmektedir. Tesis, araç –gereç ve programlamadaki yetersizlik öğrencilerin serbest zaman faaliyetlerini kısıtlamaktadır.

Diğer bölümlerde okuyan öğrenciler serbest zaman değerlendirme etkinliklerinde öncelikli olarak sanatsal alanları tercih ederken, BESYO öğrencilerinin büyük bir kısmı bölümlerinin yapılarına uygun olarak serbest zaman değerlendirme etkinliklerinde sportif faaliyetleri tercih etmektedirler .Bu sonuç,özel yetenekle seçilen öğrencilerin serbest zaman değerlendirme etkinliklerinde öncelikli olarak yine kendi alanları ile ilgili faaliyetleri tercih etmeleri ile açıklanabilir.

Öğrencilerin farklı sürelerle de olsa, sahip oldukları serbest zamanlarını kullanmaları hakkında ciddi sorunlar yaşadıkları ve zamanın kullanım şekilleri konusunda yetersiz kaldıkları anlaşılmaktadır.Bulgulara göre yeterli ve doğru kullanım noktasında farklı tutumlar sergilemeleri onları bu konuda sıkıntıda bırakmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre, tüm öğrencilerin,” zihinsel dinçlik,fiziksel dinçlik ve derslerinde verimlilik” açısından olumsuz sonuçlar ortaya koymaları, Diğer bölümler için yeterli serbest zamanlar olmayışı,BESYO öğrencileri için ise yeterli zamanları olmalarına karşın bu zamanları doğru değerlendirmedikleri sonucuna bağlanabilir.

Yaşamdan memnuniyet durumları ile ilgili ilginç sayılabilecek çapraz sonuçlar ortaya çıkmaktadır.Öğrencilerin “yaşamdan memnuniyet dereceleri karşılaştırıldığında BESYO öğrencilerinin yeterli zamana sahip olmalarına rağmen bu zamanları doğru ve verimli kullanamadıkları görülmüştür.Buna karşılık Diğer bölüm öğrencileri ise daha az serbest zamana sahip olduklarını ve yaşamdan memnuniyet düzeylerinin BESYO öğrencilerinden yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

1-Okulda serbest zaman etkinliklerinin düzenlenmesine karşın bu etkinliklere katılım oranı çok düşüktür. Bunun nedeni kişilerin istek ve arzularını bu faaliyetlerde bulamadıkları, daha farklı rekreatif faaliyetlerden etkilendikleri ve bu gibi branşların faaliyet dahiline alınmasının katılımı arttıracacağı sonucuna varılmıştır.

2- Bu sonuçlar dikkate alınarak öğrencileri daha aktif etkinliklere yönlenecek programlar hazırlanması üniversite yönetimlerine önerilebilir. Bu doğrultuda Üniversitelerde öğrencilerin serbest zamanlarını verimli kullanmalarını sağlamak amacı ile rekreatif alan ve kadroların oluşturulması düşünülmelidir.

3- Bu çalışma ışığında, gerçekleştirilecek benzer çalışmalarda, üniversite gençliğinin serbest zaman değerlendirmelerinde etkili olabileceği düşünülen sosyal ve ekonomik boyutların da çalışma kapsamına alınması önerilmektedir.

4- Üniversite öğrencilerinin, bireysel girişimleri sonucu gerçekleştirdikleri etkinlikler dışında, okullar tarafından düzenlenen etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır. Etkinliklerin önemli bir bölümü de üniversite içinde bulunması gereken üniversite topluluk ve öğrenci kulüpleri aracılığıyla gerçekleştirilmelidir.

5- Öğrencilerin eğitim ve öğretim sürelerinde aldıkları ders programları içerisinde kişisel gelişimlerini sağlamak için serbest zaman değerlendirme konuları da yer almalıdır.

6- Ayrıca buna benzer bir araştırmanın çok daha çeşitli üniversiteleri de kapsayacak şekilde genişletilerek, daha ayrıntılı karşılaştırma olanağı yaratılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

6. KAYNAKLAR

1. Karaküçük, S., (1995). Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme, Bağrgan Yayınevi, Birinci Baskı, Ankara.
2. Karaküçük, S., (1997). Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme, Bağrgan Yayınevi, İkinci Baskı, Ankara.
3. Passmore, A. ve French, D., (2001). Development and Administration of a Measure to Assess Adolescent's Participation, Spring 36(141), pp 67
4. Kılbaş, Ş., (1994).Gençlik ve Boş Zaman Değerlendirme, Bilgi Yayınevi, Adana
5. Kraus, R., (1985). Recreation Program Planning, Scott, Forestman and Company,, London
6. Arıcı, H., (1998). Okullarda Beden Eğitimi, Yardımcı Ofset Yayıncılık, Ankara.
7. Yalçın. H.,F.,(1995).Turizm Endüstrisinin Yapısı, Arıtan Yayınları,İstanbul
8. Tamer.K.,(1987). Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi, Anadolu Üniversitesi AÖF
9. Paschen K.,(1973).Beitraege zur Sport Paedagogik-Ausgewaehlte Texte
10. Eren, E, (1993). Yönetim Ve Organizasyon, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul
11. Batlaş., (1996). Başarılı ve Sağlıklı Olmak İçin Stres ve Başarma Yolları, 5. Baskı, Remzi Kitapevi , İstanbul.
12. Canan,İ., (1997). İslamda Zaman Tanzimi, Cihan yayınları, İSTANBUL
13. Bakır,M.,(1993).Rekreasyon Ve Turizm İlişkilerinin Poltikaları, Doktora Tezi, HSEK Yayını, İstanbul
14. Kathleen, T., (1996).Word Leisure Recreation, Vol,31, New York, USA.
15. Hazar,A., (1999). Rekreasyon ve Animasyon, Detay Yayıncılık, Ankara
16. Tezcan .M.,(1994), Sosyolojik Açından Boş Zaman Değerlendirmesi, Ankara Üniv.Eğit. Bil. Yay.No=16 , Ankara

17. Ozan Kaya.,(1981).Toplum Bilimleri Terimleri Sözlüğü, 2.Baskı, TDK Yayını,Ankara
18. Çamlıyer., (1991). Spor ve Serbest Zaman Eğitimi, MEB Basım Evi, İzmir
19. Mutlutürk.,(1991). YüksekÖğretim Gençliğinin Boş Zamanını Değerlendirme Aracı olarak Spor, Dokuz Eylül Üniv. , İzmir
20. Öztürk., (1989).Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Bağırhan Yayinevi, Ankara
21. .Kurtkan.,(1972). Sosyolojik Açından Kalkınmanın Esasları, İ.Ü.İkt.Fak. Yayınları, İstanbul
22. Finney., (1979). Recreation its effect on productivity ,recreation monagement,december/january
23. Hicter, M.,(1966). Boş Zamanları Değerlendirme Politikası,HSEK Yayını, İstanbul
24. Rossman, R.J.,(1983), Participant Satisfaction With Employee Recreation, JOPERD, October
25. Erkal, M., (1992).Sosyolojik Açından Spor, Filiz Kitabevi, İstanbul
26. Karaküçük.,(1999).Rekreasyon ve Boş Zamanları Değerlendirme, 3.Baskı Bağırhan Yayinevi, Ankara
27. Toskay, T.,(1983.). Turizm Olayına Genel Yaklaşım, Der. Yayınları, İstanbul
28. Sağcan., (1986) . Rekreasyon ve Turizm, İzmir
29. Erdem, Ü.,(1989). Aktif Bir Rekreasyon Biçimi Olarak Spor ve Spor Yerleri İlkeleri Üzerine Bir Araştırma, TASKFK Yayını, no 13, Ankara
30. Açıkkada, C. Ve Ergen.,(1990). Bilim Ve Spor, Ankara
31. Özgüç., (1994). Turizm Coğrafyası, İÜ Yayınları, İstanbul
32. Sencer, Y., (1979).Türkiye’de Kentleşme, KB Yayını, Ankara,
33. Kunter, A.R.,(1938).Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar, İstanbul,
34. Gökçe,B.,(1983). Cumhuriyet Döneminde Çocuk ve Gençlere Ait Yasal Düzenlemeler ve Yayınlar, GSB Yayınları, Ankara.,
35. DPT. (1974).1985-1989. 5. Beş Yıllık kalkınma Planı, Yayın No:DPT, Ankara.
36. Nurettin E., (1973). Boş Zamanlar Sorunu, Gençlik Ve Spor Bakanlığı Yayını, Atak Matbaası, Ankara.
37. Zorlu,E., (1973). Gençlik Lideri El Kitabı,GSB yayını, Ankara

38. Tufan,B.,(1973).Gençlik Çağlarında Boş Zamanları Değerlendirmenin Önemi, Basılmamış , Ders Notu, Ankara.
39. Köknel.Ö.,(1970). Türk Toplumunda Bugünün Gençliği, Bozak Matbaası, İstanbul.
40. Varış,F.,(1969). Ergenin Gelişimine Etki Eden Kültürel Faktörler, A.Ü. Yayınları, no=5, A.Ü Basımevi, Ankara
41. Yaman V., Burgul N., (1998). Ankara Örneği BESYO'larda öğrenim Gören Öğrencilerin, Serbest Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları İçerisindeki Sporun Yeri ve Rolü. Hacettepe Ü.,Yakın Doğu Ü.
42. Yörükoğlu A., (1994). Çocuk Ruh Sağlığı, Acar Matbaacılık,Ankara,
- 43.Yalçınkaya M , Saracaloğlu A ., (1991). Üniversite öğrencilerinin Spora İlişkin Görüşleri ve Beklentileri.(Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), İzmir
44. Ruskin,H.(2004). International Conference on Leisure, Tourism & Sport-Education,Integration, Innovation, Cologne, 18-21 March, UK.
- 45 .Giddens Anthony,Çev.Özel H.,Güzel C.,(2000). Sosyoloji , Ayraç yayınevi,Ankara, S.,151
46. Priest, S., Gass, M. A.,(1997). Effective leadership in adventure programming. Human Kinetics Pub., USA.
47. Öztürk F., (1998).Toplumsal Boyutları ile spor, Bağrgan yayınevi,Ankara, S.,21,48,51-53,61-63
48. Karakuş E, Sunay H., (2000). Sporun Kitlelere Yaygınlaştırılmasında Yerele Yönetimlerin yeri ve Fonksiyonuna İlişkin, Ankara İli Metrapol ilçeleri Belediye Meclis Üyeleri Görüşleri..Ankara Üniv. BESYO
49. Atara S., Ruth, B. (2004).Leisure Education & Identity Development of Youth-Suggested Framework for Educators. International Conference on Leisure, Tourism & Sport-Education,Integration, Innovation, Cologne, 18-21 March, Germany.
- 50.Sümbüloğlu K.,Sümbüloğlu V.,(1995). Biyoistatistik, Özdemir Yayıncılık,Ankara, S.,264